Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 19 октябрь 1973 йил, жума ◆ № 247 (15.721). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари!
Беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йилини муносиб равишда туғаллайлик!
Тўққизинчи беш йиллик планини муваффақиятли бажариш йўлидаги умумхалқ социалистик мусобақасини кенг қулоч ёйдирайлик!

(КПСС Марказий Комитетининг Октябрь Чақириқларидан).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан аввал бажарганликлари учун қуйидаги районлар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилдилар:

Қамаши райони — (район партия комитетининг секретари **Пўлатов**, район ижроия комитетининг раиси **Норбўтаев**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Норбоев**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **Шоймардонов**, район комсомол комитетининг секретари **Мусулмонов** ўртоқлар).

Октябрь райони — (район партия комитетининг секретари **Нишонов**, район ижроия комитетининг раиси **Носиров**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Эшпўлатов**, район комсомол комитетининг секретари **Искандаров** ўртоқлар);

Оқ олтин райони — (район партия комитетининг секретари **Абралов**, район ижроия комитетининг раиси **Абдуматов**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Шукуров**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **Тарибоев**, район комсомол комитетининг секретари **Қудриддинов** ўртоқлар);

Янгиер райони — (шаҳар партия комитетининг секретари **Жиберин**, район ижроия комитетининг раиси **Жумаев**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Султонов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **Тюгай**, район комсомол комитетининг секретари **Шерматов** ўртоқлар).

Шўрчи райони — (район партия комитетининг секретари **Рустамов**, район ижроия комитетининг раиси **Бегматов**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Бекмуродов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **Оқбергенов**, район комсомол комитетининг секретари **Қурбонов** ўртоқлар);

МАШИНАЛАР ЮКСАК УНУМ БИЛАН ИШЛАСИН!

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

ОҚ ОЛТИН. КПСС XXIV съезди қарорларини ҳаётга татбиқ қилаётган район пахтакорлари пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан илгари ошириб бажардилар. Тайёрлов пунктларига 52 минг тонна «оқ олтин» топширилди. Етиштирилган ҳосилнинг 95 проценти машиналар бункеридан тўкилди. Эришилган бу меҳнат зафарига Усмон Юсупов номли, Ворошилов номли, «Фарғона» ва «Андижон» совхозларининг ишчилари катта ҳисса қўшдилар. Район пахтакорлари «оқ олтин» ҳосилини 60 минг тоннага етказишга қарор қилишди.

ЯНГИЕР. Пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан илгари ошириб адо этган янгиерликлар тайёрлов пунктларига 9,3 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришди. Механизаторлар катта хирмонга барака киритишди. Улар 7,4 минг тонна пахтани «зангори кема»лар бункеридан тўкдилар. Район хўжаликларида пахта йиғим-терими қизғин давом этмоқда. «Фарҳод», «Ховос» совхозлари ва бошқа хўжаликлар социалистик мажбурият ҳисобига «оқ олтин» тайёрламоқда.

ШЎРЧИ. Деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш юзасидан бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган район заршунослари тайёрлов пунктларига 74 минг тонна «оқ олтин» топшириб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан олдин бажарганликлари тўғрисида ғалаба рапортига имзо чекдилар. «Зангори кема»лар бункеридан тўкилган пахта 41 минг тоннани ташкил этди.

Бу меҳнат ғалабасини қўлга киритишда райондаги Карл Маркс номли, «Ленинобод», «Партия XXIII съезди», Чкалов номли, «Оқ олтин», «Октябрь 30 йиллиги», Киров номли, Калинин номли, Охунбобоев номли колхозлар ҳамда гектаридан 45 центнердан пахта етиштириш учун курашаётган «Ўзбекистон» совхози деҳқонлари катта ҳисса қўшдилар.

Район пахтакорлари ҳосил чўғини ҳисобга олиб, яна халқ хўжалик планига қўшимча 11300 тонна дурдона тайёрлаш мажбуриятини олишди.

БЎЗ. Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш юзасидан социалистик мусобақани қизитиб юборган район хўжаликлари пахтадан бу йил юқори ҳосил етиштирдилар. Улар халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажардилар. Тайёрлов пунктларига 43700 тонна пахта етказиб берилди. Ҳосилнинг 70 проценти машиналар бункеридан тўкилди. Машина терими плани 141 процент қилиб бажарилди.

Райондаги «Партия XX съезди», Ленин номли колхозлар ҳамда «СССР 50 йиллиги» совхози деҳқонлари социалистик мажбуриятларини ҳам ошириб бажардилар. Район меҳнаткашлари ялпи ҳосилни 50 минг тоннага етказиш учун курашмоқдалар.

ЖАРҚЎРҒОН. Район заршунослари республикамизнинг улкан «оқ олтин» хирмонига 57 минг тонна пахта топшириб, халқ хўжалик йиллик планини бажаришди. Етиштирилган ҳосилнинг 30 минг тоннаси ингичка толали пахтадир. Бу эса гектар бошига ҳисоблаганда 36,1 центнердан-га тўғри келади.

Райондаги «Москва», «Шарқ юлдузи», Ленин номли, Охунбобоев номли, Н. Боймуротов номли, «Қизил Октябрь», «Партия XXII съезди» колхозларининг пахтакорлари бу йил ҳосилдорликни янада ошириб, халқ хўжалик планларини муддатидан аввал бажаришди.

Республикамизнинг катта «оқ олтин» хирмонига зафар байроғини қадаш учун кураш авжида. Район пахтакорлари ҳосилдорликни 70 минг тоннага, гектаридан олинадиган пахтани эса 45 центнергача етказишмоқчи.

ВОРОШИЛОВ. Тайёрлов пунктларига 35 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» топшириб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан олдин бажарилди. Етиштирилган ҳосилнинг 27 минг тоннадан кўпроғи машиналар билан териб олинди. Бу меҳнат зафарига «Социализм», «Гулистон» совхозлари ва Свердлов номли колхоз деҳқонлари катта ҳисса қўшдилар. Районимиз деҳқонлари ҳосилдорликни 42 минг тоннага етказишмоқчи.

ИЛЬИЧ. Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили планини ошириб бажарган район пахтакорлари тайёрлов пунктларига 44 минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» топширдилар. 42 минг тонна пахта машиналар бункеридан тўкилди. Гектар бошига ҳосилдорликни оширишда Титов номли, Волков номли ва «Правда» совхозларининг пахтакорлари байроқдор бўлишмоқда. Район хўжаликларида давлатга пахта топшириш қизғин давом этмоқда.

Тошкент область Бўка районидаги Ҳамза номли колхоз аъзолари давлатга 4600 тоннадан ортиқ пахта топшириб, йиллик планни ортиғи билан бажардилар. Улар ўз зиммаларига олган мажбуриятларини шараф билан адо этиш учун курашмоқдалар. Колхоз механизаторлари фидокорлик кўрсатишмоқда. СУРАТДА: (ўнгдан) колхоз раиси Я. Ҳожиматов шу кунгача ҳар бири 150 тоннадан ортиқ пахта терган механизаторлар Ш. Йўлдошев, М. Мирсолиев ҳамда илғор бригада бошлиғи С. Эргашевлар билан суҳбатлашмоқда.

Ж. Тўраев фотоси.

Шоли — давлатга

Республика областларида шоли тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 18 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун—областлар; иккинчи стун—ўрилган шоли (планга нисбатан процент ҳисобида); учинчи стун—топширилган шоли (топшириққа нисбатан процент ҳисобида)

Самарқанд	97,4	91,1
Андижон	93,4	85,4
Хоразм	93,3	86,8
Тошкент	87,2	74,5
Сурхондарё	79,7	86,9
Сирдарё	74,1	49,5
Наманган	69,7	66,0
ҚҚАССР	62,3	62,2
Фарғона	61,9	62,0
Республика бўйича:	73,6	69,2

Машинада ким қанча пахта терди?

Обиджон АКБАРОВ — 1000 тонна

Марҳамат районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхози механик-ҳайдовчиси.

●

Бобошер ШОВҲИЕВ — 570 тонна

Пахтачи районидаги Калинин номли колхоз механик-ҳайдовчиси.

●

Ёркул ТОЖИЕВ — 366 тонна

Нарпай районидаги «Иттифоқ» колхози механик-ҳайдовчиси.

●

Исмат БОТИРОВ — 282 тонна

Иштихон районидаги «Янгикент» совхозининг механик-ҳайдовчиси.

●

Уроқ МАМАРАСУЛОВ — 210 тонна

Шу райондаги «8 Март» колхозининг механик-ҳайдовчиси.

4.850 МИНГ ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 18 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада: бир кунда	Шу жумладан машинада: мавсум бошидан
АНДИЖОН	1,32	103,80	2,37	119,87
СИРДАРЁ	1,72	103,78	1,64	126,34
ҚАШҚАДАРЁ	1,19	100,35	1,64	84,95
Сурхондарё	1,52	97,62	1,45	96,21
Тошкент	1,89	96,55	1,67	105,62
Наманган	1,96	91,59	3,06	128,16
Фарғона	2,08	87,84	2,15	93,17
ҚҚАССР	2,04	82,52	3,27	80,08
Хоразм	1,85	80,57	3,10	64,38
Самарқанд	2,88	79,11	4,76	108,46
Бухоро	1,63	73,56	2,19	77,09
Республика бўйича:	1,84	90,74	2,42	101,34
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Сурхондарё	1,80	80,66		
Қашқадарё	1,89	74,76		
Бухоро	1,63	25,56		
Республика бўйича	1,84	74,81		

ГЎШТ ПЛАНИ ТЎЛДИ

АНДИЖОН. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Андижон область чорвадорлари катта ғалабани қўлга киритдилар. Гўшт тайёрлаш йиллик плани бажарилди. Давлатга 8501 тонна гўшт топширилди. Бу, ўтган йилдагидан 854 тонна кўп. Гўштга топширилган ҳар бир қорамолнинг тирик вазни 383 килограммни ташкил этди.

ВАТАННИНГ ЮКСАК МУКОФОТИ

17 октябрь куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречкога Ленин ордени ва иккинчи «Олтин юлдуз» медалини топширди.

А. А. Гречко СССР Қуролли Кучларини қуриш ва мустаҳкамлашда Коммунистик партия билан Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан юксак мукофотга сазовор бўлган эди.

Мукофотни топшириш маросимида Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Громико, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Б. Н. Пономарев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

Н. В. Подгорний мукофотни топшириб, А. А. Гречкони ҳаётидаги шонли сана билан, Ватаннинг юксак мукофоти билан қизғин ва қардошларча табриклади.

Партиямиз, совет халқи, СССР Қуролли Кучлари, деди Н. В. Подгорний, Андрей Антонович Гречкони атоқли ҳарбий бошлиқ, йирик сиёсий арбоб, шонли совет армиясининг таниқли раҳбари сифатида яхши биладилар ва юксак қадрлайдилар.

А.А. Гречко СССР мудофаа министри лавозимидаги ва бундан аввал Варшава шартномаси мамлакатлари Бирлашган қуролли кучларининг Бош қўмондони лавозимидаги фаолияти, социалистик ҳамдўстлик армиялари жанговор ҳамкорлиги масалаларига доимий эътибор бериб келаётганлиги туфайли Андрей Антонович ҳақли равишда қуролдош қардошларимиз ҳурматини қозонди.

Биз, бу ерга тўпланган Сиёсий бюродаги унинг ўртоқлари, деди Н. В. Подгорний, Андрей Антоновичнинг ажойиб инсон, принципиал коммунист эканлигини, Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги аҳил, жипслашган коллективимиз фаолиятига катта ҳисса қўшаётганлигини ҳам биламиз.

Сиз, азиз Андрей Антонович, қизил командирларнинг ажойиб туркумига мансубсиз, социалистик Ватанни ҳимоя қилиш йўлидаги жанг майдонларида эришилган шонли ғалабалар, Ватанимизнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш соҳасидаги фидокорона меҳнат қизил командирларнинг номи билан чамбарчас боғланган. Сиз ўзингизнинг жанговор йўлингизни граждан урушида афсонавий биринчи отлиқ армия сафида бошлаб, ярим асрдан кўпроқ вақтдан бери Совет армияси сафларида солдат ва саркарда бўлиб келмоқдасиз.

Сиз урушдан кейинги даврда армиядаги юксак лавозимларда ишлаб, мамлакатнинг мудофаа қудратини мустаҳкамлаш ишига кўп куч-ғайрат сарфламоқдасиз. Бизнинг ленинчи партиямиз Сиз, Андрей Антоновичга мудофаа министрлигига раҳбарлик қилишдек энг муҳим ва масъулиятли участкалардан бирини ишониб топширди, совет кишилари тинч бунёдкорлик меҳнатини, социализмнинг тарихий ғалабаларини мустаҳкам туриб қўриқлаётган, тинчлик ва тараққиёт манфаатлари посбонлигида турган СССР Қуролли Кучларини доимо такомиллаштириш иши билан бевосита шуғулланишни Сизга топширди. Сиз ҳам партиянинг бу юксак ишончини шараф билан оқламоқдасиз.

Н. В. Подгорний А. А. Гречкога сиҳат-саломатлик, жўшқин ғайрат, партиямиз билан совет халқининг бахт-саодати йўлида янгидан-янги катта муваффақиятлар тилади.

А. А. Гречко ўз фаолиятига юксак баҳо берилганлиги учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва СССР Министрлар Советига қизғин, самимий миннатдорчилик билдирди.

Менга топширилган юксак мукофот, деб таъкидлади у, айни вақтда мамлакатнинг бутун Қуролли Кучларига берилган мукофот ҳамдир, партияга, халққа ва Ватанга ўзининг чуқур садоқатини неча марталаб исботлаган армиямиз учун юксак шарафдир.

Бизнинг Қуролли Кучларимиз, деди А. А. Гречко, ҳозир социалистик Ватанни сергаклик билан қўриқлаб турибди, Коммунистик партиянинг ҳамма кўрсатмаларини бажармоқда.

А. А. Гречко бутун кучим, билимим ва тажрибамни СССР Қуролли Кучларини янада мустаҳкамлаш ишига сарфлайвераман, деб КПСС Марказий Комитетини ва унинг Сиёсий бюросини ишонтирди. (ТАСС).

ДАНИЯ БОШ МИНИСТРИ МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

Дания бош министри Анкер Йоргенсен 18 октябрда Москвадан мамлакат бўйлаб сафарга жўнаб кетди. У Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турибди.

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. А. Кириллин, бошқа расмий кишилар Анкер Йоргенсенни кузатиб қолдилар.

Учиш майдонида фахрий қоровул саф тортиб турди ва Дания билан Совет Иттифоқининг давлат гимнлари ижро этилди.

Анкер Йоргенсен билан К. Т. Мазуров совет жангчилари сафи олдидан ўтдилар.

Аэродромда Дания ҳукуматининг бошлиғини пойтахт меҳнаткашларининг вакиллари кузатиб қолдилар.

Дания бош министрига ҳамроҳ бўлган кишилар ҳам у билан бирга жўнаб кетди.

Автомашиналар кортежи юриб ўтган проспектлар ва майдонлар Дания ва СССР давлат байроқлари билан, табрик транспарантлари билан безатилган эди. (ТАСС).

МЕҲМОНДЎСТ ЎЗБЕКЛАР ДИЁРИДА

ДАНИЯ БОШ МИНИСТРИ ТОШКЕНТГА КЕЛДИ

Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Дания бош министри Анкер Йоргенсенни 18 октябрда Ўзбекистон пойтахти шодиёна кутиб олди.

Даниянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Венцель Ульрик Хаммесхаймб, бош министр маҳкамаси департаментининг бошлиғи Йорген Герсинг ва бошқалар Дания бош министри билан бирга келдилар.

СССР министри К. И. Галаншин, СССР ташқи ишлар министрлигининг бош секретари Ю. Н. Черняков, СССРнинг Даниядаги элчиси Н. Г. Егоричев олий меҳмонга ҳамроҳлик қилмоқдалар.

Тошкент аэродроми Дания, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг давлат байроқлари билан безатилди. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев, республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров, Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри М. Т. Турсунов, республика министрлари Дания бош министри ва унинг ҳамроҳларини кутиб олдилар. Дания ҳукумати бошлиғини аэродромда Тошкент меҳнаткашларининг намояндалари табрикладилар.

Дания бош министри мотоциклчилар фахрий эскорти кузатиб борган ҳолда аэродромдан ўзига ажратилган қароргоҳга қараб йўл олди. Меҳмонлар ўтиб борган кўчалар Дания, СССР ва Ўзбекистон ССРнинг давлат байроқлари билан ҳамда «Дания бош министри Анкер Йоргенсен хуш келибсиз!», «Совет Иттифоқи билан Дания ўртасида дўстона муносабатлар ривожлансин ва мустаҳкамланаверсин!» деган табрик сўзлари ёзилган транспарантлар билан безатилган эди.

(ЎзТАГ).

Куз қўшиғи

МИРТЕМИР

Хумор-хумор тонг уфқига ташланг кўз,
Тонг қолгулик тенгсиз карвон келяпти.
Карвонбоши ўша йорғул-битта сўз,
Алп Андижон келяпти.

Ўнбир девкор, ўн бир сафдош, ўн бир саф.
Ортишгани дунё-дунё соф садаф.
Не-не офат, не балони этиб даф,
Соҳибқирон келяпти.

Юки оғир, юки тоғдан ҳам оғир.
Оғир деманг, той-той момиқ бу ахир.
Йўлми ё чўл... Самум ё дўл... тош, чағир...
Бут ва омон келяпти.

Бардошлигу, баракалик, барорлик,
Бахтлик, шахтлик, саботлигу, қарорлик,
Тўрт фасл бирдай жомакорлик, залворлик...
Хў зўравон келяпти.

Пахтакор-да... Тиним билмас, толе ёр.
Беллар боғлиқ, тўшлар яланг ва ёлдор.
Ражаббобо, Умрзоқ дов, Эш, Холдор,
Жўн қаҳрамон келяпти.

Қадру-қиймат аяган йўқ замона,
Бобо тарих билмас бундоқ афсона...
Ўша саҳий, тошқин дарё, фарзона,
Бобо деҳқон келяпти.

Чексиз қумлоқ қучоғида бир дарё,
Сеҳргар юрт, яшил диёр-Сирдарё.
Етмиш тилда жаранг қўшиқ-жир дарё,
Янги жаҳон келяпти.

Пахтакор ҳам саҳар-саҳар шундоқ дер;
«Аямай бер, жон тикканман, она ер,
Қўш қўллаб бер, тер тўкканман, — дарё тер,
Дема: осон келяпти».

Фикру хаёл ғўза-ўзга эрзи йўқ.
Пўлат этак... Юз гал... Зўрроқ фарзи йўқ.
Олади-ю, олдиргувчи тарзи йўқ,
Чапдаст тарлон келяпти.

Машинасоз, қанча қуллуқ оз. Оз. Оз!
Агрегатлар уддабурро то аёз,
Жиловида не-не сулув, сарвиноз,
Довон-довон келяпти.

Пўлат ўмров саф-саф йўрға азми бу,
Не чавандоз, саф-саф дарға азми бу,
Эгачи-ю, жиян, тоға азми бу,
Қутлуғ хирмон келяпти.

Меҳнатда ҳал талай жумбоқ ва савол
Баркамоллик... Чўпчак деманг ё хаёл.
Илму ҳикмат... Ошкор, барҳақ, безавол,
Асрий армон келяпти.

Саноғи йўқ ғуж-ғуж юлдуз урар барқ.
Гўё жаҳон шу фусункор нурга ғарқ.
Бир ёруғлик селига ғарқ бағрим Шарқ,
Ё қаҳкашон келяпти.

Оппоқ... Оппоқ... Ойдин сийна, оқ сийна.
Чўққиларга гўё парқу оқ зина.
Адир-адир пурмавж, порлоқ хазина,
Ёруғ уммон келяпти.

Қўллар... Қўллар... Барчин қўлу, лочин қўл.
Чайир, қайроқ заранг қўлу, олчин қўл.
Ильич деди: «Олтин қўл-ку, олтин қўл...»
Олтин даврон келяпти.

Райҳонлигу, ялпизлигу, атирлик,
Бир китобки, тўкис олтин сатрлик,
Мағзи тиғиз, замонларга татирлик,
Янгроқ достон келяпти.
Эй лол олам, менга ишон. Кел, ишон:

Байроғида ял-ял нишон, уч нишон,
Марра томон миқти, жўмарт, дов инсон,
Ўзбекистон келяпти.

Октябрь 1973.

СОЦИАЛИСТИК ШАҲАРЛАР РАВНАҚ ТОПАВЕРСИН

Ўзбекистон архитекторлари союзининг виставкалар залидаги планлар, макетлар, фотосуратлар «Фан-техника тараққиёти ва шаҳар қурилиши» проблемасига бағишланган ижодий мунозарага биринчи «туртки» берди. Болгария, Венгрия, Вьетнам Демократик Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Куба, Монголия, Польша, Руминия, Чехословакия, Югославия, СССР каби социалистик мамлакатлар архитекторлар союзлари раҳбарларининг семинар-кенгаши мана шу мавзуга бағишланди.

Шу учрашувнинг қатнашчилари Ўзбекистоннинг Тошкент, Самарқанд, Навоий шаҳарларида қурилган бинолар тасвирларини стендларда кўришди. Ўзбекистон архитекторлари союзи правлениесининг раиси Ф. Ю. Турсунов докладида бу биноларга муфассал шарҳ берилди.

— Ўзбек ҳамкасбларимиз «социал буюртмани» бажариш учун замонавий техникадан, индустриал қудратдан яхши фойдаланишмоқда, — деди Болгария архитекторлари союзининг президенти М. Писарский ЎзТАГ мухбири Е. Ефимов билан суҳбатда — биз тажрибалари билан танишган шаҳарлар маъмурий, саноат, маданий марказларнинг вазифаларини ўз аҳолисининг жисмоний ва маънавий эҳтиёжларини ҳар томонлама қондириш тўғрисида ғамхўрлик билан узвий қўшиб олиб бормоқда.

Мунозара қатнашчилари Тошкентни планлаш структураси Ўрта Осиёдаги шу катта шаҳар ривожланиш қонуниятларини акс эттиришини таъкидладилар. Шаҳар индустриал қурилиш базасини яратишда, коммуникациялар системасида, иқлимни юмшатиш усулларида фан ва техниканинг бир қанча энг янги ютуқларидан фойдаланилган. Болгар архитекторларининг фикрича, халқ меъморчилиги анъаналарини авайлаш ибратлидир.

Шу тенденцияларнинг ҳаммаси социалистик мамлакатларнинг шаҳар қурилиш практикасига яқин, шунинг учун уларнинг тажриба алмашиши шу қадар самарали бўлмоқда.

Архитекторлар Тошкент учрашувининг қатнашчилари ўз мамлакати шаҳар ва қишлоқларини ривожлантиришга ўзларини бағишлаган меъморлар, бинокорларни таъқиб этаётган Чили хунтасининг ёвузликларини ғазаб билан қораладилар.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЗАРБДОР ҚУРИЛИШЛАРИДА

МОНТАЖЧИЛАР СУРЪАТИ

◆ ОЛМАЛИҚ ХИМИЯ ЗАВОДИНИНГ ИККИНЧИ НАВБАТИ ТЕЗ КУНЛАРДА ИШГА ТУШАДИ.

◆ БИНОКОРЛИК ИШЛАРИ ТУЛА-ТУКИС БАЖАРИЛДИ.

◆ МОНТАЖЧИЛАР СУРЪАТНИ ОШИРМОҚДАЛАР.

Улкан қурилиш майдонининг ҳамма ерида иш қизғин. Айниқса илғор участка ва бригадаларда иш бир зум ҳам тўхтамаётир. Чунки, монтажчилар кечаю кундуз мовий чақмоқ шуъласини таратиб ишлашади, беҳисоб пўлат равоқлар ва ускуналарни пайвандлашади.

— Қурилишда дурадгорлик, ёғочсозлик ишлари ва бошқа юмушлар деярли поёнига етиб, асосан монтаж ишлари қизғин тус олган, — дейди коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи, илғор монтажчи Иван Осипенко.

Чиндан ҳам шундай. Олмалиқ химия заводининг иккинчи навбати қурилишида монтаж ишларига кенг майдон очиб берилди. Шунинг учун ҳам айни вақтда уларнинг қўллари-қўлларига тегмай қолди. Шу боисдан бу ерда кечаю кундуз бир маромда тинимсиз иш бормоқда. Бунинг жуда кўп сабаблари бор. Чунончи, қурувчилар ҳам, заводдан фойдаланувчилар ҳам корхонанинг иккинчи навбатини тезроқ битказиб, шу йилнинг 30 ноябрь куни дастлабки маҳсулотни ишлаб чиқаришга эришиш ва истеъмолчиларга жўнатишга аҳд қилишган. Бу юксак мажбурият йилнинг бошидаёқ коллектив томонидан ишлаб чиқилиб, буни барча қурувчилар ва монтажчилар ўз йиғилишларида маъқуллашган эди. Мана, эндиликда ана шу муддатга саноқли кунлар қолди.

Қурилиш коллективи ўша пайтда жуда катта ҳиммат кўрсатган эди. Чунки корхона битказилиши учун белгиланган муддат ниҳоятда қисқа эди. Масалан шу турдаги корхоналарни қуришда белгиланадиган муддатдан 13 ой кам эди.

Шу кунларда корхонанинг барча участкаларида, айниқса аммофос ишлаб чиқариладиган цехда ишлар айниқса тезкорлик билан олиб борилмоқда. Монтажчилар коллективлари корхонани ваъдада белгиланган муддатда ишга тушириш учун астойдил бел боғлаган. Бу ерда қизғин тус олган мусобақада И. Осипенко бошлиқ монтажчилар бригадаси ҳаммага ўрнак кўрсатмоқда. Йигитларнинг ҳар бири смена ва ойлик топшириқларини бир ярим, икки баравардан бажариб, коллектив ўртасида ҳурмат қозонмоқда.

Моҳир монтажчи йигитлардан Владимир Поярков, Анатолий Шумаков, Евгений Кудляков, Евгений Наворожденнихлар ва уларнинг бошқа ҳамкасблари айниқса матонат ва шижоат кўрсатмоқдалар.

...Улкан қурилишда шижоаткорона меҳнат тобора авж олиб боряпти. Тез кунда янги корхонанинг маҳсулоти истеъмолчиларга жўнатила бошлайди. Шонли комсомолларимиз оталиғидаги бу зарбдор қурилишдаги заҳматкаш кишиларнинг аҳди ана шундай.

Суратларда: коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи И. Осипенко ва шу бригаданинг моҳир монтажчиларидан Ъ. Наворожденних ҳамда Е. Кудляков ўртоқлар.

В. Лейзерович фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ЕТАКЧИ КУЧ

Районимиздаги бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот ва сайловлар бошланди. Район партия комитети бошланғич-ташкилот секретарлари ва бюро аъзоларининг сифат составига айниқса диққат билан қарамоқда. Бошланғич ташкилот секретарлигига номзодлар билан райком аъзолари яқиндан иш олиб бораётирлар. Район партия комитетида суҳбатлар бўлиб ўтяпти, тушунтиришлар ўтказилмоқда. Райком уларнинг номенклатурасини белгилаб тасдиқдан ўтказди.

Районимизда бошланғич партия ташкилотлари секретарлари ва партбюро аъзоларининг сифат состави йил сайин яхшиланиб бормоқда. Масалан, агар 1968 йилда бошланғич ташкилот секретарларининг 25,3 процентини олий ва тўлиқсиз олий маълумотли кишилар ташкил этган бўлса, эндиликда секретарларнинг деярли ярми олий маълумотли, қолган қисми эса ўрта ва махсус ўрта маълумотли коммунистлардир. Бошланғич ташкилот секретарлари орасида инженер ва техник ходимлар, агрономлар ва қишлоқ хўжалиги мутахассислари сони анча кўпайди.

КПСС XXIV съездидан сўнг бошланғич ташкилотлар секретарлигига саноат, транспорт, қурилиш ва колхозларда бошқаларга ўрнак бўлаётган, обрў-эътиборли ишлаб чиқариш илғорлари сайланмоқда.

Мўйноқ район меҳнаткашлари асосан балиқ овлаш ва балиқни қайта ишлаш билан шуғулланадилар. Коллективга партиявий таъсирни янада кучайтириш, ташкилотнинг жанговарлигини ошириш мақсадида ҳар бир балиқ овлайдиган кема ва мотофелюгаларда партия группалари ташкил этдик. Улар бир-биридан анча узоқда жойлашган ва иш шароити ғоят мураккаб бўлган денгиз участкаларида балиқчилар ўртасида катта ташкилий, оммавий-сиёсий ишларни олиб бормоқдалар. Партия группалари ва цех партия ташкилотларида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишлари ана шу ташкилотларда ҳисобот даврида қилинган ишларнинг ўзига хос кўриги бўлди.

«Память Ленина» колхозининг «Туапсе» кемасидаги Тўрабой Абдуллаев ташкилотчилик қилаётган партия группаси ташаббуси билан кема коллективи тўққиз ойлик балиқ овлаш планини ошириб бажарди. Планда белгиланган 992 центнер ўрнига 1642 центнер балиқ овланиб, балиқ-консерва комбинатига топширилди. Шу хўжаликнинг «Курильск» кемаси коллективи ҳам ойлик ва квартал планларини мунтазам ошириб бажармоқда. Кема коммунистларига Таваккал Машенов етакчилик қилмоқда. Йил бошидаёқ коммунистлар бир йилда икки йиллик планни бажариш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилган эдилар. Улар саккиз ойда 940 центнер ўрнига 1550 центнер балиқ овлашди.

Бошланғич ташкилот перспектив план асосида иш олиб бораётган жойларда коммунистларнинг активлиги, ташаббускорлиги ва уларнинг ибрат кучи яққол акс этиб турибди. Бунга эришишда шу ташкилот секретарининг роли катта, албатта. Мўйноқ балиқ-консерва комбинати секретари Шарифбой Жумамуродов ва партия комитети аъзолари бу соҳада кўп намунали ишлар қилмоқдалар. Корхона бошланғич партия ташкилоти ҳисобида 135 коммунист бор. Партия комитетига тўққиз киши аъзо қилиб сайланган. Уларнинг ҳар бири маълум бир соҳа бўйича иш олиб бормоқда. Партком секретари Ш. Жумамуродов партия ишида катта тажриба тўплаган моҳир ташкилотчи коммунистдир. У ўзи билан бирга ишлаётган кишиларнинг қобилиятини, туриш-турмушини яхши билади. Партком аъзолари ва секретарь тез-тез цех партия ташкилотлари секретарлари билан учрашиб, маслаҳатлашиб турадилар. Бу ерда партия йиғилишларида сўзга чиққан коммунистларнинг таклиф ва мулоҳазалари умумлаштирилиб, улардан оқилона фойдаланилмоқда. Комбинат коммунистлари корхонада вужудга келаётган барча янги ва фойдали ташаббусларнинг бошловчиларидир. Партком мажлислари ва партия йиғилишларида партия ташкилотининг таъсир кучини янада ошириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини таъминлаш, технологияни, меҳнат шароити ва ишчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш вазифалари муҳокама қилинмоқда.

Комбинат коммунистлари районда биринчи бўлиб янги нусхадаги партия билетини олишга сазовор бўлишди. Коммунистлар район партия комитетига ойлик ва квартал планларининг муддатидан илгари бажарилганлиги тўғрисидаги рапорт билан келишди. Партия ҳужжатларини алмаштириш коллективнинг ишлаб чиқариш ва ижтимоий-сиёсий аткивлигини янада ошириб юборди.

Омонгелди Турсунов «Память Ленина» балиқчилик колхози бошланғич партия ташкилотига бир неча йилдан бери секретарлик қилмоқда. У юксак интизомлилиги, топширилган вазифага сидқидилдан муносабатда бўлаётгани билан ҳамкасбларига ўрнак кўрсатмоқда. Район партия комитети бюросида яқинда Омонгелди Турсунов ўзи секретарлик қилаётган бошланғич партия ташкилоти фаолияти тўғрисида ҳисоб берди. Бюро аъзолари унинг ишига юксак баҳо бердилар.

Район партия ташкилоти энг тажрибали, ишбилармон ва ташкилотчи сифатида кўзга кўринган бошланғич ташкилот секретарларини юқори лавозимларга тавсия этмоқда. Шу йилнинг ўтган тўққиз ойи мобайнида тўрт секретарь раҳбарлик лавозимларига кўтарилди. Масалан, «Порлатов» балиқ заводи партия ташкилотининг секретари Т. Саидназаров шу заводнинг директори қилиб, «Қозоқдарё» чорвачилик совхози партия ташкилотининг секретари Т. Низанов «Қозоқдарё» балиқ заводи директори қилиб, биринчи кўчма механизациялашган колонна партия ташкилотининг секретари С. Турдиматов янги ташкил этилган мелиорация кўчма механизациялашган колонна бошлиғи қилиб, район газетаси ва босмахонаси бошланғич партия ташкилотининг секретари Б. Сметуллаев 3-босмахона директори қилиб тайинландилар.

Районимизда балиқчилик билан бирга чорвачилик ҳам тобора ривожланиб бормоқда. Иккита чорвачилик совхозимиз бор. «Мўйноқ» совхози бошланғич партия ташкилоти ҳисобидаги 53 коммунистнинг кўпчилик қисми ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкаларида меҳнат қилмоқда. Партия комитетига чорвачиликни яхши биладиган ташкилотчи коммунист Имонғали Улмуғамбетов секретарлик қилмоқда.

Совхозда бешта цех партия ташкилоти иш олиб бормоқда. Улар чорвачиликни янада ривожлантириш, қишловга пухта тайёргарлик кўриш юзасидан мусобақага бошчилик қилмоқдалар. Далачилик бригадаси цех партия ташкилотида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишида коммунистлар шу ташкилот секретари К. Бекжоновнинг фаолиятига яхши баҳо беришди. К. Бекжонов секретарь қилиб сайлангач, цех партия ташкилотининг жанговарлик роли ва коллективга таъсир кучи анча ошди.

Район партия комитети бюро мажлисларида бошланғич ташкилот секретарларининг ҳисоботларини мунтазам тинглаб бормоқдамиз. Бюро мажлисларида ютуқлар билан бирга бошланғич ташкилот фаолиятида йўл қўйилаётган камчиликлар ҳам кўрсатиб ўтилмоқда, шу камчиликларни тугатиш учун йўл-йўриклар, маслаҳатлар берилялти. Бошланғич ташкилот фаолияти муҳокама қилинган бюро мажлисидан сўнг ондатра-мўйначилик хўжалиги бошланғич партия ташкилоти ишида кўп ўзгаришлар бўлди. Райком бюроси аъзолари шу ташкилот фаолиятида йўл қўйилган нуқсонларни тугатиш юзасидан амалий ёрдам беришди.

Район партия комитети бошланғич партия ташкилоти секретарлари иштирокида ҳар икки ойда бир марта семинарлар ўтказиб турибди. Бу семинарларда райком секретарлари, бўлим мудирлари, инструкторлар ва шунингдек, йирик ишлаб чиқариш корхоналари бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари ҳам лекциялар ўқимоқдалар. Райком қошида, ташкил этилган ташкилий-партиявий ишлар кабинети ҳам бошланғич ташкилот секретарлари фаолиятини яхшилашда катта роль ўйнамоқда.

Район партия ташкилоти бошланғич ташкилот секретарларининг ташаббускорлигини янада ошириш, ўзи етакчилик қилаётган партия коллективига янада ишбилармонлик билан раҳбарлик қила олишини таъминлаш мақсадида тинмай иш олиб бораверади.

Қ. ҚОЗОҚБОЕВ,
Мўйноқ район партия комитетининг биринчи секретари.

ДОНОЛАР ДАВРАСИДА

ҲАМЗА МУКОФОТИГА НОМЗОДЛАР

Воҳид Зоҳидовнинг бу йил Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти нашр этган ва республика Давлат Ҳамза мукофотига тавсия этилган «Донолар давраси» китоби узоқ йиллик адабий-эстетик тадқиқотларнинг мажмуасидир. Унда автор ўзининг чуқур адабий, фалсафий тафаккур уфқини, бадиий публицистика бўйича улкан истидорини намоён қилади ва нафосат гулшанида абадий барҳаёт сиймоларнинг доно гурунгини уюштиради.

Китоб ўз олдига бош мақсад билан тақозо қилинган ҳолда «Улуғ халқнинг улуғ адабиёти (муқаддима ўрнида)» деган каттагина боб билан бошланади. Унда автор улуғ рус классик адабиётининг умумбашарий характери ҳақида, жаҳон бадиий маданиятидаги, айниқса кўп Шарқ халқлари адабиётининг ривожланиши тарихидаги тутган ўрни, роли ҳақида, рус бадиий маданияти классиклари ижодида Шарқ халқлари ҳаётининг ифодаланиши ҳақида сўз кетади. Шундан кейин А. Н. Радишчев, А. С. Пушкин, В. Г. Белинский, Т. Г. Шевченко, М. Ф. Охундов, Абай, Фурқат, Ҳамза, Ҳамид Олимжонлар ижодининг бадиияти ва ғоявий-эстетик принципларини ёритишга ўтилади. Китобнинг ҳар бир боби мақола эмас, ихчам монографик асар бўлиб, ўқувчига ҳар бир ёзувчининг ижоди ҳақида, яшаган даври тўғрисида жуда қизиқиб ўқиладиган чуқур илмий маълумот беради.

Мазкур йирик тадқиқотнинг асосий ғояси буюк рус халқ классик адабиётининг ва эстетик онгининг оламшумул тарихий аҳамиятини таъкидлаш ва унинг Ватанимиз халқлари адабиёти ҳамда эстетик онгига қилган ғоят самарали таъсирини конкрет кўрсатишдир.

Автор ҳар бир халқ маданияти ўз ривожланиш жараёнида ижтимоий тараққиётнинг юксакроқ поғонасида бўлган бадиий ижодиётининг социал-сиёсий мавқеи савияси баланд бўлган маданият таъсири остида тараққий этиши объектив қонуният эканлигини жуда ишонарли мисоллар, материаллар ва кучли анализ асосида кўрсатади. Шу қонуният асосида илғор рус мутафаккир ёзувчиларининг — Радишчевдан тортиб то Горькийгача бўлган буюк даҳо эгаларининг ижоди қандай ва қай кўламда бошқа халқлар адабиётига, маданиятига таъсир этиб келгани ва бу ижодий ҳамкорликнинг социал-сиёсий негизи нимадан иборат эканлиги атоқли олим тадқиқотининг марказий йўналишини ташкил қилади. «Биз мазкур китобда, — дейди В. Зоҳидов, — мана шу улкан адабиётнинг баъзи улкан вакиллари ҳақида, унинг таъсирида бошқа халқлар орасидан етишиб чиққан ҳамда камолотга эришган бир неча улуғ шахслар — ижодкорлар, теран фикр эгалари ва юксак санъат ижодкорлари ҳақида сўз юритмоқчимиз. Шу билан бирга дўстлигимизнинг бу соҳадаги илдизларини ҳам кўрсатмоқчимиз».

Улуғ Октябрь революциясигача ўтган даврда ва ундан кейин турли халқлардан чиққан арбоблар, жумладан илғор ёзувчилар буюк рус адабиётига қуёшга интилгандай интилганлар ва бу адабиётдан сиёсий жанговарлик, бадиий ранг-баранглик, ижтимоий ҳозиржавобликни, жаҳолатга қарши курашни, оташин ватанпарварликни, фидоийлик даражасида халққа хизмат қилишни ўргандилар.

Китобнинг асосий лейтмотивларидан бири — буюк санъаткор қайси замонда яшамасин, халққа интилган, меҳнаткаш халқдан мадад олган, шу халқ фикрларини ифодалаган, лекин ўтмиш замонларда халқ билан санъаткор орасида практик бирлик бўлмаган — мана шу фожиани таъкидлашдир. Бундай бирлик Октябрь инқилобига тайёргарлик ва уни амалга ошириш вақтларида, ундан кейинги йилларда пайдо бўлди.

Турли даврларда яшаган жуда мураккаб ва улкан сўз санъаткорлари ҳақида ёзиш осон эмас. Лекин Воҳид Зоҳидов буни шараф билан бажарган, мамлакатимиз тараққиётининг сал кам икки асри (XVIII асрнинг иккинчи ярми ва XX аср ўрталаригача) мобайнидаги бадиий ва ижтимоий-сиёсий онг такомили диалектикасини марксизм-ленинизм таълимоти асосида ёритиб берган.

Яқинда республика партия активи йиғилишида «айрим ижодий ходимлар баъзан узоқ тарихий ўтмишга баҳо беришда синфий, партиявий ёндашмайдилар» деб ҳаққоний равишда таъкидланган эди. Бу жиҳатдан В. Зоҳидовнинг китоби ўзининг изчил партиявийлиги ва синфий позицияси билан ибратлидир.

Масалан, А. Н. Радишчев ҳақида гап борар экан, олим аввало XVIII асрнинг иккинчи ярмида Россиядаги ижтимоий-сиёсий аҳвол билан, кескин синфий кураш лавҳалари билан ўқувчини кенг таништиради ва ундаги ҳоким зулмат ичини ёриб чиққан буюк жафокаш мутафаккир ёзувчининг кўпқиррали ижодини батафсил очиб беради, ҳаётидаги ўта фожиали ҳолатларни жуда жонли чизиб кўрсатади. Сўнгра «Умумбашарий шеърият шукуҳи» ва «Шиддатли Виссарион» деб номланган бобларда автор катта муҳаббат ҳамда усталик билан Пушкин ва Белинскийлар борасида сўз юритади. Шу шахслар билан боғлиқ бўлган замон ва инсон, уларнинг тақдири ва истиқболлари проблемаларини ўртага ташлайди, прогрессив ва революцион-демократик ғояларнинг рус ёзувчиларига қилган таъсирини ва ўз навбатида буюк рус бадиият даҳоларининг ўз мамлакати ва бошқа халқлар маданиятига таъсирини йирик социал масалалар нуқтаи назаридан олиб текширади.

Бундай назарий теранлик ва сиёсий зийраклик «Улкан «осий» қўбузчи», «Оташ даҳо», «Оқинлар оқини», «Жафокаш диёр дийдаси», «Янги давр жарчиси, жангчиси», «Бахт ва баҳор муборизи» деб аталган ва Т. Г. Шевченко, М. Ф. Охундов, Абай, Фурқат, Ҳамза ва Ҳамид Олимжонлар ижодини ёритишга бағишланган бобларда ҳам кўзга яққол ташланиб туради. Ёзувчиларнинг ижтимоий-сиёсий идеаллари, уларнинг асарларида яратилган бадиий образлардаги маҳорат, маъно ва мазмунлар орасидаги муштараклик ҳамда бирлик конкрет тадқиқ этилади. Умуман ҳар бир улуғ ёзувчи ўзи яшаган шароит ва муҳит билан бирга олиб ўрганилади. Ўзидан аввалги санъаткорларга нисбатан инсоният маънавий бойлиги хазинасига қўшган ҳиссаси кўрсатилади, ўзидан кейинги даврга кўрсатган таъсири ва аҳамияти очиб берилади. Муаллиф, шунингдек, рус адабиётида Шарқ тематикаси ҳам кенг ўрин олганини ва бу нарса рус халқининг бошқа халқларга, уларнинг маданияти ҳамда тарихига бўлган чуқур меҳр-муҳаббатининг зуҳури эканлигини таъкидлайди.

Энг муҳими шундан ҳам иборатки, китобда асрлардан-асрларга, йиллардан-йилларга ўта мамлакатимиз халқлари ва адабиётлари бир хил мақсадлар атрофида ва йўлида борган сари бир-бирлари билан яқинлашиб ҳамда бирлашиб боришлари кўзга ташланади.

Классик рус адабиётининг бу ва бошқа улкан вакиллари Октябрь инқилобига қадар ҳам Украинада, Кавказ, Ўрта Осиё ва бошқа ўлкаларда халқлар онги ва маданиятида ғоят муҳим ўзгаришлар ясаб, янги замонавий позицияда турган ва илғор рус маданиятини, рус халқи билан дўстликни тарғиб қилган бир қанча ёзувчилар плеядасининг камол топишига сабабчилардан бўлган эдилар. Булар шу рус адабиётидан руҳий озиқланиб, мадад ҳамда сабоқ олиб, ўз халқлари адабиёти тарихида янги давр бошлаб берган эдилар. Автор буни айниқса Шевченко, Охундов, Абай, Фурқат, Ҳамза ва бошқалар ижоди ва кураши мисолида тадқиқ қилади, кўрсатади.

КПСС Марказий Комитетининг «Адабий-бадиий танқидчилик тўғрисида»ги қарори танқидчилар ва адабиётшунослар олдига улкан вазифалар қўйган. улардан сиёсий активлик ва зийраклик, партиявий принципиаллик, ҳозиржавоблик талаб қилган эди. Шу нуқтаи назардан қараганда, ўша қарордан кейинги ўтган давр ичида ўзбек адабиётшунослигида, танқидчилигида пайдо бўлган илмий тадқиқотлар орасида Воҳид Зоҳидовнинг «Донолар давраси» аксар жиҳатлардан, чунончи жуда актуал ҳамда муҳим бадиий, назарий, ғоявий воқеаларни, масалаларни ўртага жиддий қўйиши, чуқур таҳлил этиши билан, интернационалистик идеалларни актив ташвиқ қилиши билан, ўзбек ўқувчиларини улуғ рус ва бошқа қардош халқлар адабиёти дурдоналарини атрофли ўрганишга, ўзлаштиришга фаол ҳамда асосли даъват этиши билан ажралиб туради.

Воҳид Зоҳидовнинг «Донолар давраси» китоби қардош совет халқлари дўстлиги ва бу дўстликнинг бадиий, ижтимоий ҳамда эстетик асослари ҳақида ёзилган яна бир ғоят қимматли илмий асардир.

Ҳ. ЁҚУБОВ,
профессор.
А. АБДУҒАФУРОВ,
С. МАМАЖОНОВ,
филология фанлари докторлари.
Т. МАҲМУДОВ,
фалсафа фанлари кандидати.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида кўп йиллар, самарали ишлаганлиги ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон КП Самарқанд область комитетининг иккинчи секретари Иван Карпович Титковни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

«Ташсельмаш» заводида беш йилликнинг ҳал қилувчи йили топшириқларини барвақт бажаришга аҳд қилган ташаббускорлар сони кўпайиб боряпти. Маҳмуд Мўйдинов бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари ойлик ва квартал планларини мунтазам ошириб адо этмоқда. Суратда: (чапдан иккинчи) Маҳмуд Мўйдинов бригада аъзолари билан.

Н. Ключнев фотоси, (ЎзТАГ).

БЕРЛИНГА БОРАЁТИБ

Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг Бош министри Фам Ван Донг бошчилигида расмий дўстлик визити билан Германия Демократик Республикасига бораётган Вьетнам Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегацияси 17 октябрда Москвага келди. Делегация составида Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Вьетнам Демократик Республикаси Бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Нгуен Зуй Чинь ҳам бор.

ВДР ва СССР давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида вьетнамлик дўстларни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, КПСС Марказий Комитети секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг биринчи ўринбосари О. Б. Рахманин, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. П. Фирюбин, КПСС Марказий Комитети ва СССР Ташқи ишлар министрлиги аппаратининг масъул ходимлари кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида ВДРнинг СССРдаги Муваққат ишлар вакили Ву Тоан, Жанубий Вьетнам Республикасининг СССРдаги Муваққат ишлар вакили Као Ван Хунг, ГДРнинг СССРдаги элчиси Х. Биттнер, ВДР ва ЖВР элчихоналарининг ходимлари ҳам бор эди.

(ТАСС).

АМУДАРЁ ОСМА КЎПРИГИ

Термиз яқинида Амударё орқали осма кўприк тортила бошлади. Дарёнинг Афғонистон ва Совет Иттифоқи қирғоқларида 85 метрли темир бетон устунлар кўтарилди. Шу устунлар орасидаги 660 метрлик масофада диаметри 95 миллиметрли жами 25 километр пўлат арқон тортилади.

Афғонистон—СССР магистрал газ қувури шу арқон устига ётқизилади. Ҳозир газ қувури Амударё тагидан ўтган. Ўзанини ҳар соатда ўзгартириб турувчи жўшқин дарё қувурни тез-тез узиб туради. Осма кўприк эса газ қувурини аварялардан халос этади.

Афғонистон Республикасидан Совет Иттифоқига келувчи табиий газ Бухоро—Тошкент—Фрунзе—Олмаота газ қувурига келиб қўшилади. Осма кўприк тез суръатлар билан қурилаётган Келиф-Душанба янги трассасининг ёқилғисини ҳам тортиб ўтказишга имконият беради. Афғонистондан бошланган бу газ қувури тоғ дарёлари ва тизмалари орқали Ёвон водийсида Норак ГЭСи базасида яратилаётган янги саноат районигача келтирилади. Бу ерга ҳар йили 1,5 миллиард куб метргача ёқилғи ва кимёвий хом ашё бериб турилади.

(ЎзТАГ).

Бир вақтлар Андижондан Ҳайдар полвон, Усмон полвон, Насриддин полвон, Тўппонча полвон, Раҳмон полвон, Чиноз полвон, Жўра полвон деган машҳур полвонлар чиққан эди. Улар кўп сайллар ва давраларни шод этган, елкалари ерга тегмаганди. Андижон полвонлари қанча-қанча полвонлар билан беллашган, синашган, элнинг обрўси учун талашган. Айни пайтда полвонлар эл оғзига тушган, обрў топишган. Одамлар уларни ҳамон эслашади, юракларда сақлашади.

Йиллар ўтмоқда. Янги замон қаҳрамонлари камол топмоқда. Бўзлик Манноп полвон, Ҳафиз полвон, Юсуф полвон, марҳаматлик Обид полвон, избосканлик Қўчқор полвон, балиқчилик Турсун полвон каби ёш полвонлар меҳнат майдонида довруғ чиқардилар. Улар қудратли машиналар измини қўлга олиб, «оқ олтин»дан тоғлар яратдилар. Пахтакорлик меҳнатини шарафладилар.

Бу йилги пахтазор пойгасида улоқни ёш полвон — марҳаматлик Обиджон Акбаров илиб кетди. Обид полвон Акбаров бир ойда машинада 1000 тонна пахта терди. Минг тонна! Дунёда ҳали ҳеч ким бу чўққига чиқмаган, ҳали ҳеч ким шунча пахта термаган. Бу олтин чўққини забт этишга уринганлар кўп. Лекин мана мен деган алп йигитлар ҳам минг тонналик чўққига етишолмаган эди. Манноп Жалолов, Жавод Кўчиев каби олтмишинчи йиллар пойгасининг шерлари 600-700 тонналик чўққини эгаллашганди. 1971 йилда сурхондарёлик Шоймардон полвон 810 тонна пахта териб, бу чўққини яна 100 тонна юксакликка олиб чиққан эди. Бултур — 1972 йилда полвонларнинг пойгаси янада қизиди. Абдусаттор Қурбонов, Жиянқул Рустамов, Аҳмаджон Валиевлар салкам тўққиз юзинчи довонга етишдилар, Сирдарёлик Тўлан полвон ундан сал ошган, бўзлик Ҳафиз полвон эса тўққиз юз бешинчи довонга кўтарилганди.

Мингинчи довонга биринчи бўлиб Обид полвон қадам қўйди. Мингинчи довонга биринчи бўлиб ғалаба байроғини Обид полвон тикди. Минг тонналик «оқ олтин» хирмонини биринчи бўлиб Обид полвон яратди. Мингинчилар карвонини бошлаб берган Обиджон ўз жасорати билан оламни ҳайратга солди. Бир одам шунча пахта теради-ю, бундан завқланмай бўладими! Ҳафиз полвон «зангори кема»нинг кунлик иш унумини ўртача 26 тоннага етказган эди.

ОЛТИН ЧЎҚҚИ

Андижонлик Обиджон Акбаров машинада 1000 тонна пахта терди. Бу жаҳон рекордидир.

ОЧЕРК

Обид полвон агрегатнинг кунлик иш унумини 35 тоннадан ошириб юборди. Бир теримчининг кунлик нормаси ўртача 70-80 кило. Демак, Обид полвон бир кунда 4 юздан ортиқ кишининг ишини қилди. Шу фактнинг ўзи унинг чинакам полвонлигини кўрсатмайдими?!

1000 тонна пахта қўлда терилганида теримчиларга 35143 сўм меҳнат ҳақи тўланарди. Уни қуритиш, транспортга юклаш учун 3616 сўм сарф бўларди. Шунча пахтани машинада тергани учун Обид полвон 1430 сўм асосий иш ҳақи олди. Унга юқори малакали механизатор бўлгани учун 286 сўм, пахтани тўкмай терганига 214 сўм, мавсум нормасини ошириб бажарганига 429 сўм, тоза терганига 1650 сўм, иш стажи 24 йилдан ортиқ бўлгани учун 229 сўм, машинани яхши сақлаганига 117 сўм, вақтида техника кўриги ўтказиб турганига 59 сўм қўшимча ҳақ берилди. Унинг жами пул даромади 4414 сўмни ташкил этди.

Машина қайриладиган жойни тайёрлаш, агрегатнинг амортизация ҳақи, ёнилғи пули, машинада терилган пахтани пунктда қуритишга тўланадиган пул ва бошқа харажатлар ўртача 14 минг сўм. 1000 тонна пахтани машинада теришга қилинган жами сарф-харажат 18,4 минг сўмга борди. Шундай қилиб, Обид полвон ўттиз кунда давлатнинг 20 минг 359 сўм пулини тежаб қолди. У терган пахта толасидан қанча газлама тўқилиши, у қанча одамни кийинтиришини ҳисоблаб кўрсангиз борми! Машинанинг қудрати бу!

Обид полвон дегани ким, у қандай қилиб шунча кўп пахта терди?

...Дала гвардиячилари ҳақида фикр юритилса, албатта унинг номи тилга олинади, шаънига илиқ гаплар айтилади. План тўлганда илғорлар рўйхатининг бошида. Обид полвон икки марта Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди. Меҳнат Қизил Байроқ ордени, қўш-қўш медаллар, Фахрий ёрлиқлар билан тақдирланди. СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси уни «Москвич» машинаси билан мукофотлади. Бу машина текинга берилди.

Обид полвон Марҳамат районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхозида дастлаб оддий тракторчи бўлиб иш бошлади. Ер ҳайдади, культивация қилди, ғўза парваришлади. Меҳнат билан улғайди, камол топди. Кечани-кеча, кундузни-кундуз демади, тер тўкди, «оқ олтин» ундирди. Дастлаб 1954 йилда колхозга биринчи марта пахта терадиган машина келтирилди...

Обиджон бу хушхабарни дала бошида эшитди. У наҳор маҳали сувга иссиқ нон ташлаб еб ўтирганди. Ўрнидан сапчиб турди. Обиджон бунақа машинани умрида кўрмаганди. Гаражга қараб юрди. Одамлар янги машинани ўраб олишганди. Обиджон оломонни ёриб ўтиб, машинага яқинлашди. У машинага завқ билан боқар, бутун вужудини ҳаяжон босганди. Шунда бу тўданинг устига раис келиб қолди. Машинага маҳлиё бўлиб турган Обиджон анча маҳал раисни ё кўрмади, ё танимай қолди. Шунда раис тўсатдан:

— Обиджон, шу машинани оласизми? — деб сўраб қолди.

Обиджон ҳали зиммасидаги масъулиятни тўла тушуниб етмай, қувончидан бош ирғади.

— Шарт-шу, — деди раис унинг розилигини сезиб. — Колхозда машина теримига йўл очиб берасиз. Машинанинг шарофатини исбот қиласиз!

Обиджон бу таклифларга жон дили билан рози бўлди. У машинада пахта теришни ўргангунгача, чинакамига механик-ҳайдовчи бўлгунга қадар жон олиб, жон берди ҳисоб. Тинимсиз машқ қилди, машинани созлади, ўзини жасоратга чоғлади. Ниҳоят, ҳаяжонли дақиқалар келди.

Ўша мавсумда «СХМ-48» машинаси бункеридан 30 тонна пахта тўкди. У бунча пахтани қарийб икки ойда терганди. Ўшанда газеталар шу рақамни ардоқлаб тилга олишганди. Эндиликда Обиджон 30-40 тоннани бир кунда теради. Аввал икки ойда қилган ишини бир кунда бажаради...

Йиллар Обиджон ҳаётига янги-янги воқеаларни олиб кирди. 60-йили Обиджонни қолоқ бригадага бошлиқ қилиб юборишди.

Обиджоннинг пойи қадами ёқиб деганларидай, бригада оёққа туриб кетди. Бригада ўша ўзини ўнглаганча ҳамон тик қомат. Ҳар йили Андижон карвонига ўз карвони билан қўшилиб, пахтачиликнинг ойдин йўлига ўз сўқмоғи билан туташяпти. Ўн бир йилда бригадада ҳосилдорлик 22 центнердан 40 центнерга кўтарилди. Энг муҳими — Обиджон бригадаси комплекс механизациялашган бригадага айланди. Ҳосилнинг 80-90 проценти машинада териб олинадиган бўлди.

Обид полвон бу йил мавсумда: «зангори кема»да 950 тонна пахта териш, ўзи раҳбарлик қилаётган коммунистик меҳнат бригадасида гектаридан 50 центнердан ҳосил олишга сўз берган эди. Мард йигит сўзининг устидан чиқди, машинада 1000 тонна биринчи сорт пахта терди.

У шунча пахтани қандай қилиб терди? Бу саволга Обид полвоннинг жавоби шундай:

— Кўп пахта териш аввало, ҳосилга боғлиқ. Мен буни тажрибада синаб билдим. Ҳосили камроқ майдонга тушган куним терган пахтам ўн беш тоннадан ортмайди. Машина тинимсиз ишласа ҳам, бункернинг тўлиши қийин бўлади. Серҳосил ерда терим баракали бўлади. Бундай майдондан кунига ўттиз-қирқ тонна пахта тераман. Ҳатто эллик тонна терган кунларим бўлди. Шунинг учун биз аввало эътиборни ҳосилга қаратамиз. Ҳозир бригадамиз бўйича ҳосилдорлик гектар бошига 37 центнерга борди. Биринчи теримда гектаридан 25 центнердан, иккинчи теримда ўн икки центнердан пахта териб олдик.

Кўп пахта теришнинг бошқа шартлари ҳам бор. Ювиб, мойлаб, парваришлаб турмасанг дардга чалинади. Маромида созламасанг, пахтани тўкиб-сочиб юборади, ифлос теради. Мен иккита машинада пахта тераман.

Марҳамат — тоғлиқ район, пахта бошқа районлардагига нисбатан бирмунча кеч очилади. Ҳар йили пахтанинг очилишини кутиб ўтирардим. Мен теримга тушгунимча бошқа механизаторлар 200-300 тонна пахта териб қўйишарди. Бу йил бригадамизда пахта очилгунча Марказий Фарғонага бориб, «Партия XXIV съезди», «СССР 50 йиллиги» совхозларидан 330 тонна пахта териб келдим. Қолган пахталарни ўз бригадам ва Турсунбой Абдурасулов, Абдуҳаким Аҳмедов бошлиқ қўшни бригадалардан тердим. Бу билан нима демоқчиман? Кўп пахта териш учун механизаторга пахта майдони керак.

Полвоннинг гапларида жон бор. Кимки, сидқидилдан ишласа эртами, кечми муродига етади. Обид полвон ҳамон пахтазорда. Сўнгги чаноқ, сўнгги тола ташвишлари унга ором бермайди. Полвон халқи шундай бўлади. Янги полвон муборак, байроқдор Андижон!

А. ҚУРОНБОЕВ,
Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ЗАФАР

Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили планини муваффақиятли бажариш учун астойдил ҳаракат қилган Тошкентдаги 1-уй созлик комбинатига қарашли 1-монтаж бошқармасининг Николай Рослик бошлиқ қурувчилар бригадаси зафар қучди. Коллектив ўн ойлик план топшириқларини барвақт адо этди. Бинокорлар бригадаси «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» массивида тўрт қаватли иккита уй-жой биноси қурилишини тез ва соз бажариб, пардозловчилар қўлига топширишди.

Эришилган ютуқда С. Фирсов, С. Аҳмедзян, Е. Шершин сингари монтажчи, электрик ва қурувчиларнинг ҳиссаси катта бўлди.

Ф. ИСАЕВ,
И. РУСТАМОВ.

ПЛАНДАН ОШИҚЧА ЖУН

ЖАРҚЎРҒОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Чорвадорларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган «Коммунизм» колхозининг қўйчивонлари давлатга жун сотиш йиллик планини анча ошириб адо этдилар. Пландаги 367 центнер ўрнига 395 центнер жун тайёрланди, яйловлардаги 16 минг бош қўйнинг ҳар биридан 2,5 килограммдан жун қирқиб олинди. Т. Сафаров, Х. Аҳадов, Х. Эшбоевлар бош чўпонлик қилаётган илғор отарлардаги ҳар бош қўйдан икки қирқимда 3,5 килограммдан ошириб жун қирқиб олинди.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

ФРАНЦИЯ МИЛЛАТ МАЖЛИСИДА

ПАРИЖ, 17 октябрь. (ТАСС) Конституцияни ислоҳ қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини Франция миллат мажлисининг депутатлари биринчи ўқишдан сўнг вақт ярим кечадан ошганда 211 овозга қарши 270 овоз билан маъқулладилар. Янги қонун лойиҳасида президент ваколатларининг муддатини етти йилдан беш йилга тушириш кўзда тутилади. Тўққиз соатдан кўпроқ давом этган музокараларда қилинмоқчи бўлган ислоҳотлар хусусида оппозиция билан ҳукмрон кўпчилик ўртасидагина эмас, ҳатто ҳукмрон партияларнинг ичида ҳам жиддий зиддиятлар борлиги аён бўлиб қолди.

Ислоҳотлар лойиҳаси миллат мажлисидан сўнг парламентнинг иккинчи палатасида — сенатда муҳокама қилинади. Бу тўғридаги қонунни узил-кесил ҳал қилмоқ учун иккала палатанинг қўшма мажлиси чақирилиши ва барча депутатларнинг учдан икки қисми маъқуллаган қарор қабул қилиниши керак.

Ҳиндистон халқи Л. И. Брежнев визитини табрикламоқда

ДЕҲЛИ. Маданий алоқаларни ривожлантирувчи Ҳиндистон — Совет жамиятининг миллий кенгаши КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қиладиган расмий дўстона визитини қизғин табриклаб баёнот эълон қилди.

«Биз, дейилади шу баёнотда, улуғ Совет Иттифоқининг атоқли раҳбари, Ҳиндистоннинг самимий, синалган дўсти Л. И. Брежнев визитини чин кўнгилдан табриклаймиз».

«Халқаро кескинликни юмшатмоқ учун, ялпи тинчликни таъминламоқ учун Л. И. Брежнев қилаётган ҳаракатларни, — дейилади миллий кенгаш баёнотида, — барча қитъаларнинг халқлари қўллаб-қувватламоқда. КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг Ҳиндистонга визити Жанубий Осиёда катта стабилликни таъминлашда, Осиёда тинчлик ва хавфсизлик кучларини мустаҳкамлашда, ҳеч шубҳасиз, муҳим роль ўйнайди».

Л. И. Брежневнинг визити, — дейилади баёнотда, — СССР билан Ҳиндистон ўртасида ҳамма соҳалардаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини муваффақиятли ривожлантиришда яна бир муҳим босқич бўлади. Дўстлик, тинчлик ва ҳамкорлик тўғрисида Ҳиндистон — Совет шартномаси 1971 йилнинг августида имзоланганлиги натижасида бу муносабатлар тағин ҳам юқори босқичга кўтарилди. КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг визити ялпи тинчлик учун, мустамлакачиликка, ирқчиликка қарши, социал адолат, миллий мустақиллик ва бутун инсониятнинг тараққиёти учун курашаётган кучларни уюштиришга ҳам ёрдам беради».

Баёнотнинг охирида айтиладики, миллий кенгаш «тинчлик вакилини қизғин, хушрўйлик билан кутиб олмоқ учун бир қанча тадбирларни планлаштириб қўйди. Бу тадбирлар мамлакатнинг барча тараққийпарвар ва ватанпарвар кучлари билан, Ҳиндистондаги барча демократик табақаларнинг вакиллари билан ҳамкорликда амалга оширилади». (ТАСС).

АРМАНДО УРИБЕ ПЕКИНДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

ПЕКИН, 17 октябрь. (ТАСС). Армандо Урибе Пекиндан жўнаб кетиш олдидан бундай деди: «Мен Чили Республикасининг Хитой Халқ Республикасидаги элчиси лавозимидан истеъфо берганим йўқ. Мен Хитойдан ўз хоҳишим билан кетмаяпман». Армандо Урибе бу билан гўё у Пекиндан жўнаб кетишга ўзи қарор қилганлиги тўғрисида Пекинда тарқатилаётган миш-мишларни рад этди.

Маълумки, Хитой маъмурлари фашистлар хунтасини ва унинг Пекиндаги вакилини амалда танидилар.

Хитой расмий шахсларидан ҳеч ким элчи Урибени кузатиб қолмади. Болгария, Венгрия, ГДР, ВДР, Жанубий Вьетнам Республикаси Муваққат революцион ҳукумати, Монголия, Польша, Совет Иттифоқи, Чехословакия, Югославия, Дания, Камбоджа Миллий бирлиги қироллик ҳукуматининг элчилари ва дипломатия вакиллари аэродромга келдилар.

Урибе самолётда учиб кетиш олдидан Чилида исёнчилар қилаётган бебошликлар ҳақида гапириб берди. У Чили халқи, Чилининг барча ватанпарварлари ҳарбий хунтага қарши курашни давом эттиришга қатъий қарор берганлигини айтди.

ГФР. Кёльн шаҳрининг мингларча ишчилари, мактаблар ва олий ўқув юртлари ўқувчи ва студентлари, Чили билан бирдамлик митингига тўпландилар. Митинг Германия Коммунистик партиясининг даъвати билан уюштирилди. Митинг қатнашчилари ҳарбий хунтанинг мамлакатда ғоятда авж олдириб юборган жиноий террорини тўхтатишни талаб қилдилар.

АДН — ТАСС фотоси.

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ турмуш даражасига ҳужум

БУЭНОС-АЙРЕС. 17 октябрь. (ТАСС). Уругвай пойтахти Монтевидеода ҳукумат мамлакат меҳнаткашларининг иш ҳақини оширмай бир нуқтада сақлаб туришга қарор қилганлиги расмий равишда эълон қилинди.

Бу қарор Уругвайда қимматчилик ошиб бораётган бир шароитда қабул қилинди. Расмий маълумотларга қараганда, кейинги ўн икки ой ичида мамлакатда қимматчилик 104 процент ошган. Шу вақт ичида озиқ-овқат маҳсулотлари ва кийим-кечакнинг нархлари анча оширилди. Квартира ҳақи ҳам анча оширилди.

Уругвай коммунистларининг «Популар» газетаси ёзишига қараганда, 1968 йилнинг январидан 1973 йилнинг октябригача қадар мамлакатда нархлар ўн бараварга яқин кўтарилган.

УГАНДА ПРЕЗИДЕНТИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДАМАШҚ, 17 октябрь. (ТАСС). Уганда президенти Иди Амин кеча Дамашқда бўлиб ўтган матбуот конференциясида сўзга чиқиб, «Угандадан кўнгиллилар отрядлари Сурияга юборилади ва улар Исроил агрессорларига қарши уруш ҳаракатларида қатнашадилар, деб айтди.

Уганда президенти СССРнинг араб мамлакатларига бераётган ёрдамини алоҳида уқтириб араб давлатлари шу ёрдам туфайли, агрессор билан курашда ўзининг қонуний ҳуқуқларини қаттиқ туриб ҳимоя қила олади, деб таъкидлади.

Иди Амин Исроил авиацияси Суриядаги граждан объектларини бомбардимон қилаётганлигини кескин қоралади ва Исроилдан ўз қўшинларини оккупация қилиб турган араб территориясидан олиб кетишни талаб қилди.

ЯҚИН ШАРҚДАГИ УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ

ДАМАШҚ, 18 октябрь. (ТАСС). Сурия — Исроил фронтида Жўлан тепаликлари районида кеча эрталабдан кечгача танк жанглари давом этди. Сурия қўшинлари исроилликларнинг позицияларига бир неча марта атака қилдилар ва уларнинг қарши ҳужумларини қайтардилар. Шу жангларда кўпдан-кўп танк ва бронетранспортер мажақланди, ракета қурилмалари ва артиллерия батареяларидан анчасининг овози ўчирилди.

Фронтнинг шимолий участкасида Сурияning бронетанк қисмлари исроилликларнинг олдинги сафдаги иккита артиллерия позициясига атака қилиш йўлидаги уринишини барбод этиб, душманни чекинишга мажбур қилдилар.

Сурия осмон ҳужумидан мудофаа воситалари ва авиацияси Исроил авиациясининг Латакия портига ва Тартус шаҳридаги граждан объектларига қилган ҳужумини даф этдилар. Исроилнинг учта самолёти уриб туширилди. Латакияда Исроилнинг бир неча бомбаси шаҳар заводларидан бирининг цехига тушди. Ишчилардан бир неча киши ўлди ва жароҳатланди. Уй-жой биноси ҳам вайрон бўлди.

НЬЮ-ЙОРК, 18 октябрь. (ТАСС). Тель-Авивдан олинган хабарларга қараганда, ҳозирги вақтда Ироқ қисмлари мадад бериб турган Сурия армиясининг қарши ҳужумини исроилликлар зўр-базўр тўхтатиб турганликларини Исроил қўмондонлиги эътироф қилди. Алкунейтра билан Дамашқни боғлайдиган йўлда шиддатли жанглар қизиб кетди, бу йўлда исроилликларнинг ҳужумини Сурия қўшинлари тўхтатиб турди.

ҚОҲИРА, 18 октябрь. (ТАСС). Синай фронтининг ҳамма участкаларида Миср қўшинлари билан Исроил қўшинлари ўртасида қаттиқ жанглар давом этди, бу жангларда танклар ва авиация қатнашди.

Мисрнинг десант бўлинмалари Синай ярим оролида душманнинг анча ичкарисида бир неча марта муваффақиятли операция ўтказдилар. Улар оролнинг жанубий ва шимолий қисмларида, шунингдек Ал-Ариш аҳоли пунктининг шимоли-шарқида команда пунктларига, алоқа узелларига ва бошқа ҳарбий объектларга атака қилдилар.

АҚШ АНГЛИЯНИНГ ТУТГАН ПОЗИЦИЯСИДАН НОРОЗИ

ЛОНДОН, 18 октябрь. (ТАСС). Англиянинг «Дейл-мейл» газетаси Америка самолётларининг ҳарбий юкларни Исроилга ташиш учун Англия ўзининг Кипрдаги авиация базасидан фойдаланишни ман қилиб қўйганлиги туфайли АҚШ билан Англия ўртасида «кескин низо» юз берди. Инглизлар НАТОдаги ўз иттифоқчиларини шу йирик базага киритмаганликларидан ва американликларни Португалияга мурожаат қилишга мажбур этаётганлигидан Пентагон раҳбарлари газабга келдилар, деб ёзади газета.

БЕТАРАФЛИККА ХИЛОФ ҲАРАКАТ

ВЕНА, 18 октябрь. (ТАСС). Американинг 48 ҳарбий самолёти кейинги кунларда ГФРдан Исроил территориясига бораётиб, Австриянинг осмон чегарасини бузди. «Фольксштимме» газетаси шу ҳақда хабар бериб, бундай учишлар дарҳол тўхтатилишини талаб қилди. Бошқа ҳар қандай позиция Австриянинг бетарафлигига хилофдир, деб таъкидлайди газета.

ОҚ УЙДА УЧРАШУВ

ВАШИНГТОН, 18 октябрь. (ТАСС). АҚШ президенти Р. Никсон кеча оқ уйда Жазоир, Марокаш, Саудия Арабистони ва Қуайт ташқи ишлар министрлари билан учрашди. Араб мамлакатлари вакилларининг илтимосига биноан бўлиб ўтган бу учрашувда АҚШ давлат секретари Г. Киссинжер ва Яқин Шарқ ишлари бўйича давлат секретарининг ёрдамчиси Ж. Сиско ҳам қатнашди. Учрашув Яқин Шарқдаги аҳволга бағишланган эди.

Президент Никсон учрашувдан кейин мухбирларга берган қисқача баёнотида Қўшма Штатларнинг энг асосий мақсади «Яқин Шарқдаги низони адолатли тарзда тинч бартараф этишдан иборатдир. Бу мақсадга эришиш мумкин, эришиш керак ва эришилади», деб таъкидлади.

ЖАҲОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ VIII КОНГРЕССИДА

ВАРНА, 17 октябрь. (ТАСС). Кеча кечки мажлисда Жаҳон касаба союзлари VIII конгрессининг қатнашчилари Чили халқи билан бирдамлик баёнотини ва Яқин Шарқда Исроилнинг агрессив сиёсати муносабати билан баёнот қабул қилдилар.

Чили халқи билан бирдамлик баёнотида конгресс қатнашчилари президент Сальвадор Альенде ва Чилининг ҳалок бўлган бошқа ватанпарварлари хотирасига чуқур ҳурматларини изҳор этдилар. Улар меҳнаткашлар, меҳнаткашларнинг касаба союзлари Чили халқи билан тўла равишда бирдам эканликларини уқтириб ўтдилар. ва Чили халқининг адолатли иши тантана қилади, деб ишонч билдирдилар.

Бошқа ҳужжатда Жаҳон касаба союзлари конгресси жаҳондаги меҳнаткашларни ва касаба союз ташкилотларини араб мамлакатларининг меҳнаткашлари касаба союзлари ва халқларига амалий бирдамлик изҳор этишга даъват қилдилар. Биз, дейилади шу баёнотда, халқаро касаба союз ҳаракатини Яқин Шарқда мумкин қадар тезроқ мустаҳкам тинчликка эришмоқ учун биргаликда қилинаётган ҳаракатларни кучайтиришга чақирамиз.

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК

ЖАЗОИР. (ТАСС). Жазоир Халқ Демократик Республикаси Революцион кенгашининг раиси Х. Бумиддиннинг Совет Иттифоқига қилган дўстона визити ва унинг совет раҳбарлари билан олиб борган музокаралари Жазоир матбуотининг, радио ва телевидениесининг диққат марказида турибди. «Х. Бумиддиннинг Москвага қилган визити, — деб ёзади «Алмужоҳид» газетаси, — Жазоир билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстликни ва ҳар томонлама ҳамкорликни янада ривожлантиришга ва мустаҳкамлашга ёрдам беради».

ҚОҲИРА. (ТАСС). Қоҳира радиоси Х. Бумиддиннинг СССРга визити тўғрисида хабарларни бериб, ўзининг бу тўғрисидаги шарҳларида, Совет Иттифоқи ва территорияларини озод қилиш учун курашаётган араб мамлакатлари билан бирдамлигини яна бир марта намойиш қилди, деб уқтириб ўтди.

БАЙРУТ. (ТАСС). Ливандаги газеталар Х. Бумиддиннинг Москвага қилган визити тўғрисида ахборотни эълон қилиб, Совет Иттифоқи араб мамлакатларининг Исроил томонидан оккупация қилинган территорияларини қайтариб беришни чин кўнгилдан ва қатъий талаб қилмоқда, деб ёзаётир.

ДАДИЛ ОДИМЛАР

Германия Демократик Республикаси катталиги жиҳатидан жаҳонда ўн тўққизинчи ўринни эгаллайди. Аҳолиси 17 миллион кишидан зиёд. Шунга қарамай, республика ташкил топганидан буён ўтган 24 йил ичида саноат ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатидан дунёдаги энг тараққий этган ўнта мамлакат қаторидан ўрин олди. Тарихда биринчи ишчи-деҳқон герман давлатининг бунчалик жадал ривожланишининг боиси нимада?

Маълумки, гитлер фашизми томонидан бошланган уруш немис халқи учун оғир оқибатлар билан тугади. Улар урушдан 200 миллиард маркалик зарар кўришди. Германиянинг шарқий қисми учун бу уруш икки баробар оғирга тушди. Чунки ҳал қилувчи жанглар шу ерда бўлиб ўтганди.

Немис халқ давлати эски харобалар ўрнида янгидан тикланди. Масалан, Берлиндаги Карл Маркс ҳиёбони миллий қурилиш деб эълон қилинди. Бу магистрал берлинликлар қўли билан барпо этилди. Бугун кенг кўча бўйлаб бораркансан, кўзларингга ишонмайсан, ушбу кварталлар наҳотки эски қурилиш материалларидан тикланган бўлса деб ҳайрон қоласан киши.

ГДР ташкил топганининг дастлабки куниданоқ унинг олдида жиддий проблемалар кўндаланг бўлиб турарди. Лекин ёш республика ёлғиз эмасди. Совет Иттифоқи ГДР учун зарур бўлган ёрдамини аямади. Биринчи беш йилликнинг дастлабки кунида — 1951 йилнинг бошланишида Айзенхюттенштадтда «Ост» металлургия комбинатининг пойдевори қурилди. Унинг дастлабки тўртта домнаси 1952 йилнинг охирида қуриб битказилди. Комбинат Социалистик мамлакатлар дўстлигининг рамзи бўлиб қолди: СССР унга темир рудаси, Польша эса тошкўмир етказиб берди. Кейин «Вест» металлургия комбинати ва Лаухаммердаги кокохимия комбинати қад кўтарди.

ГДР йилдан-йилга иқтисодий мустақил давлат сифатида ривожлана борди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлгач, унга Польша тошкўмир, Чехословакия кокс, Совет Иттифоқи эса темир рудаси, чўян, рангли металлар етказиб бера бошлади. Бу ёрдам ёш немис давлатига халқ хўжалигининг кўпгина тармоқларини ривожлантириш имконини берди. Биргина «Дўстлик» нефть қувури орқали ГДР 50 миллион тоннадан зиёд совет нефтини олди. Натижада янги саноат маркази — нефтчилар шаҳри — Шведт барпо этилди. 1971 йилда қабул қилинган социалистик иқтисодий интеграциянинг комплекс программаси ҳамкорликнинг кенг истиқболларини очиб берди. ГДР қардош социалистик мамлакатлар ёрдамида ривожланган социалистик жамият қуришга муваффақ бўлди. У ҳозир 50 дан ошиқ мамлакат билан савдо-сотиқ қилмоқда.

Германия Демократик Республикаси билан биринчи бўлиб Совет Иттифоқи дипломатик муносабатлар ўрнатди. Бу республика эълон қилинганининг саккизинчи кунида рўй берди. Сўнгра Болгария, Польша, Чехословакия, Венгрия, Руминия ва бошқа социалистик мамлакатлар ГДРни танишди. Гарчи «совуқ муносабатлар уруши» идеологларининг қутқуси билан ғарб мамлакатлари ГДРнинг узоқ вақтгача «танимай» келган бўлсаларда, ҳозир уни 80 дан зиёд давлат, шу жумладан капиталистик мамлакатлар ҳам тан олдилар. 1973 йилнинг 18 сентябрида ГДР Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо қилинди.

Германия Демократик Республикасининг халқаро обрўси ва замонамизнинг муҳим проблемаларини ҳал қилишда у ўйнаётган роль йилдан йилга ошиб бормоқда. ГДР ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномани биринчи давлатлар қаторида имзолади, Болтиқ денгизини тадқиқ қилиш халқаро программасининг ташаббускорларидан бири бўлди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи барча мамлакатлар сингари ГДР ҳам халқаро кескинликни юмшатишга, Европа қитъасида ва бутун дунёда мустаҳкам тинчлик ўрнатишга интилмоқда. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўтказиб келаётган изчил тинчликсеварлик йўли ГДР обрўсининг янада ўсишининг гарови бўлиб хизмат қилмоқда.

В. ГОРОДНОВ,
И. ХУТОРНИЙ,
АПН мухбирлари.

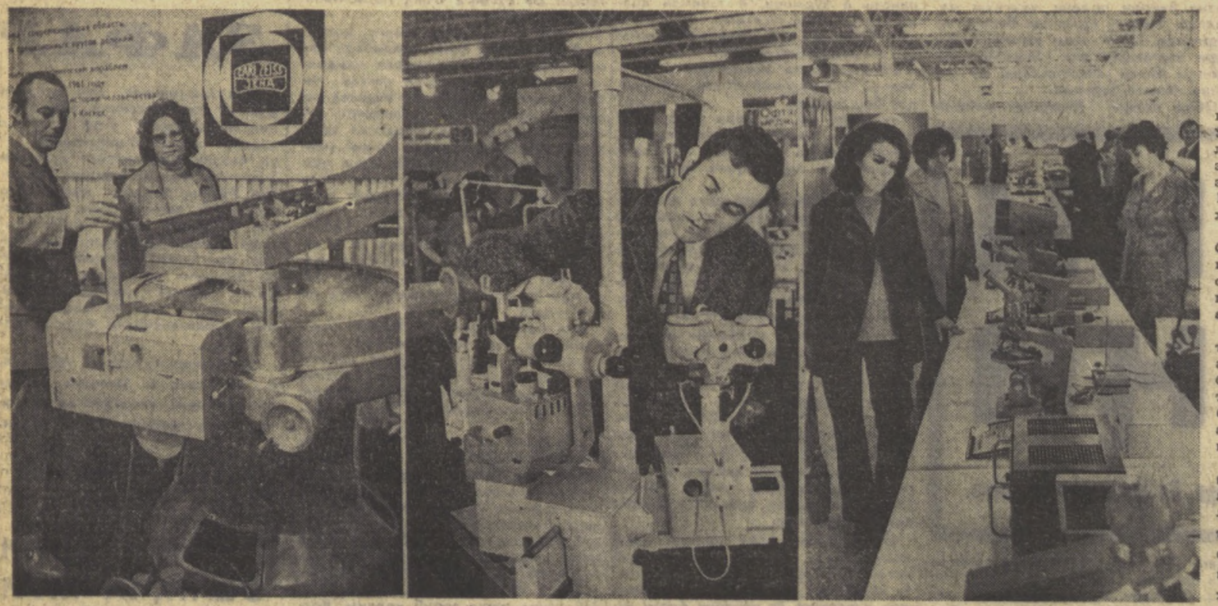

ГДР КЎРГАЗМАСИ

Тошкентда ГДРнинг илмий техника асбоблари виставкаси очилди. Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг павильонларида эндиликда оптика, аниқ механика, электроника фахрли ўрин эгаллади. Бу ерда «Карл Цейсс йена» халқ корхонаси меҳмон бўлиб турибди.

Стендлар йенадаги корхонанинг СССР Фанлар академияси билан, Ленинград оптика-механика бирлашмаси билан, Минск электрон-ҳисоб машиналарининг яратувчилари билан алоқаларини акс эттиради.

Мактаб микроскопидан тортиб астрономик телескопгача, микрофильм аппаратларидан тортиб, турист асбоб-анжомларигача, планетарийдан тортиб рақамли программа билан бошқарилувчи станоккача ҳар бир асбоб юксак маданий даражада ясалганлиги кишини қувонтиради.

Шундай қилиб, халқ корхонасининг ишчилари, инженерлари, олимлари геология, саноат, геодезия, қишлоқ хўжалиги, космонавтика, илмий тадқиқот, медицина, ўқув процесси, спорт, ишлаб чиқаришни назорат қилиш, хуллас, жуда кўп соҳаларга хизмат кўрсатяптилар. Уларнинг хизматидан фойдаланмайдиган бошқа бирон соҳани излаб топиш қийин. Ҳамма ерда уларнинг меҳнати ва ижодиёти асқотяпти. «Карл Цейсс йена» маркаси қўйилган буюмлар катта-катта халқаро виставкаларнинг 60 та олтин медалига сазовор бўлганлиги бежиз эмас.

Цейсс аппаратлари ёрдами билан олинган ажойиб рангли фотосуратлар корхона эришган муваффақиятларни намойиш қилади.

Биринчи кун «Карл Цейсс йена» халқ корхонасининг бош директори, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг аъзолигига кандидат, ГДР халқ палатасининг депутати доктор Х. Вундерлик ва бир қанча мутахассислар меҳмонларни виставканинг экспонатлари билан таништирдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида ГДРнинг «Карл Цейсс йена» халқ корхонаси илмий-техника асбоблари намойиш қилмоқда. Суратда: кўргазма залининг кўриниши.

И. Глауберзон фотолари.

АХБОРОТ

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

ШИЙПОНЛАРДА

Тошкент область партия комитетининг бир группа лекторлари навбатдаги сафардан қайтишди. Улар пойтахт областининг пахтакор районларидаги 30 га яқин хўжаликда қизиқарли суҳбатлар уюштиришди. Лекция ва суҳбатлар колхоз ва совхозларнинг дала шийпонларида ўтказилди. Дала меҳнатчилари лекторлар олиб борган кўчма кутубхона, кино ва концерт группаларининг хизматидан баҳраманд бўлишди. Турли сиёсий, халқаро ҳамда меҳнат ва турмуш маданиятига оид қарийб 62 та лекция, суҳбатлар кўпчиликда катта таассурот қолдирди.

Ш. ТЎЛАГАНОВ.

ҲИММАТ

Тошкент тўқимачилик комбинатининг маданият саройи ходимлари ўз оталиқларидаги хўжаликларда хизмат кўрсатмоқдалар. Тўқимачи-агитаторлар Пискент райони пахта далаларида бўлиб, қизиқарли кечалар уюштиришди. Маданият саройи кутубхонаси коллективи 1-Пискент совхозига 1560 нусхадан кўпроқ турли бадиий ва илмий-оммабоп китобларни совға қилди. Мазкур китоблар асосида совхозда кўчма кутубхоналар ташкил этилди.

М. ҚОСИМОВ.

ПАХТАКОРЛАРГА

Қашқадарё область Ульянов район матлубот жамияти чакана савдо ишларини далага кўчирди. Пахта учун курашнинг ҳозирги долзарб кунларида 4 кўчма дўкон, 110 га яқин сотувчисиз дўкон ва 20 магазинда савдо хизмати кўрсатилмоқда. Савдо ходимлари дала меҳнаткашларининг талаб ва эҳтиёжларини ўрганишга алоҳида эътибор беришяпти.

Ж. ЮСУПОВ.

ОЛМАОТА САФАРИ

Андижондаги 2-маданият уйи халқ мақомчилари ансамбли Олмаотага йўл олди. 40 кишилик коллектив Қозоғистон пойтахтида очиладиган атоқли бастакорлар, таниқли қўшиқчи, раққосалар ва халқ ансамблларининг Осиё — Африка мамлакатлари анжуманида иштирок этмоқда. Катта кўрикда иштирок этиш учун андижонликлар пухта ҳозирлик кўришди. Коллектив репертуаридан классик халқ қўшиқлари, ялла, лапар ва рақслар ўрин олган.

Н. ИНОҚОВ.

СССРда Венгрия экономикаси ва техникаси кунлари

ДЎСТЛИК КЎПРИКЛАРИ

Дунёда кишини ҳайратга соладиган кўприклар жуда кўп. Афсонавий ғишт кўприклар, ўймакор ёғоч кўприклар, қуйма бетон кўприклар, пўлат кўприклар... Ҳеч бир дарё йўқки, одамзод унга кўприк сола билмаган бўлсин... Қирғоқларини кўз илғамас улкан дарёлардан тортиб, тоғлар орасида ҳайқириб қояларга бош уриб оққан асов дарёларгача одамнинг йўлини тўса олмаган. Одам ҳатто тубсиз жарлар устига осма кўприклар ташлаб ўтган...

Шундай кўприклар борки, узунликда тенги йўқлиги билан кишиликни ҳайратга солиб келади. Яна шундай кўприклар борки, умри асрларга тенглиги, кўҳналиги билан шуҳрат топган.

Лекин не-не қоядек мустаҳкам кўприклар ҳам тошқинларда емирилиб, урушларда қулаган. Вақт синовига дош бера олмаган. Вақт ўтиши билан ёғоч чирийди, темир занглайди, бетон емирилади. Унинг ўрнида қайтадан янги кўприклар солиш керак бўлиб қолади.

Лекин дунёда шундай кўприклар ҳам бўладики, улар на емирилишни, на чиришни, на қулашни билади. У сувда чўкмайди, ўтда куймайди. У масофа нималигини билмайди, қитъаларни қитъаларга улаб етти иқлим ўртасида борди-келдини йўлга қўя олади. Унинг материали шундай цементдан қорилганки, вақт ўтиши билан, йиллар ўтиши билан у мустаҳкам тортиб бораверади, пўлатдан қаттиқ, метиндан маҳкам бўлиб қолади. Буни дўстлик дейдилар. Бундай кўприкларни халқлар дўстлиги номи билан атайдилар, чунки у халқлар ўртасида, мамлакатлараро солинган кўприклардир.

Мен яқинда ана шундай дўстлик кўприги орқали ўтиб Венгрияда бўлганимда, унинг қудратини, умрбоқий кўприк эканини яна бир бор яққол ҳис этдим.

Бу кўприкнинг дунёга келганига, икки халқ ўртасида халқлар дўстлиги кўприги солинганига ҳали ҳечқанча бўлганича йўқ. Ниҳояти чорак аср бўлди. Венгер халқи шу йил эрта кўкламда Совет Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам ҳақида шартнома имзоланган қутлуғ куннинг 25 йиллигини катта байрам қилди. Бу Совет Иттифоқи билан Венгрия ўртасида Халқлар дўстлиги кўприги қурилган кун ҳисобланади.

Лекин тарих икки халқ ўртасида ана шундай метиндек мустаҳкам дўстлик кўприги қуришга уринишлар анча илгарироқ бошланганига шоҳидлик беради.

Ўтган асрнинг олтмишинчи йилларида машҳур венгер сайёҳи ва олими Арминий Вамбери Ўзбекистон тупроғига биринчи бўлиб қадам ранжида қилиш шарафига муяссар бўлганди. У пиёда, чўли-биёбонлар, тоғу тошлар ошиб, туя карвонларига эргашиб ойлаб йўл босиб кўп сарсонсаргардонликлар, қийинчиликлар билан дарвиш қиёфасида Бухорога қадам қўйганди. У ўз хотираларида:

— Яна юз йилдан кейингина бу шаҳарларга Венгриядан поездда келиш мумкин бўлса керак, — деб ёзиб қолдирган.

Поезд сайёҳ айтганидан олдинроқ Будапешт билан Бухорони темир йўл билан боғлади. Энди у узоғи билан бир ҳафталик йўл, самолётда эса Тошкентдан нонушта қилиб чиқиб Будапештга тушликка етиб борса бўлади, самолёт учун энди ниҳояти етти соатлик йўл. Бу ҳам бўлса Совет Иттифоқи билан Венгрия ўртасидаги Халқлар дўстлиги кўпригининг шарофати.

Бу қутлуғ кўприкнинг туғилиш тарихи бундан ярим аср аввалги хуррият учун кураш тарихи воқеалари билан Улуғ Ватан урушида Совет армиясининг халоскорона юришларига бориб туташади.

Будапештда шаҳарнинг энг баланд Геллерт тепалигида Озодлик ҳайкали ўрнатилган. Унда шон-шараф рамзи сифатида боши узра дафна баргини кўтарган она билан унинг тинчлигини қўриқлаётган совет солдати тасвирланган.

Бу ёдгорлик узоқ-узоқлардан, шаҳарнинг ҳамма чеккаларидан яққол кўзга ташланиб туради. Шу тепаликдан эса бутун Будапешт, уни иккига бўлиб ўтган азим Дунай, унинг белига ҳаёт камаридек чўлғанган кўприклар кафтда тургандек кўринади. Мен шу ёдгорлик тагида туриб Тошкентдаги маҳалладош қўшним Ҳакимбек амакининг сўзларини эсладим:

— Биз фантомчилар эдик. Ўша ўтган урушда ўқ, снарядлар ёмғири остида қанчадан-қанча кўприклар курмадик. Дон, Днепр, Дунай, Тисса, яна қанчадан-қанча номсиз дарёлардан ўтдик. Танкларимиз, артиллериямиз, пиёдаларимиз шу биз қурган кўприклардан ўтиб, Руминия, Венгрия, Чехословакияга озодлик олиб кирган. Душман қочиб кета туриб, орқасида бирорта ҳам кўприкни омон қолдирмай кетарди. Биз эса шу кўприкларни тиклаб ўтардик. Қанча тенгқурларимиз уруш йўлларида қолди. Умрида кўрмаган, танимаган элларда, нотаниш халқларнинг озодлигини деб қон тўкди. Ёдгорликларга яхшилаб разм солгин. Юртдошларингнинг номини кўрасан, — деганди. Амаки айтганича бор эди. Ёдгорликларда олтин ҳарфлар билан битилган ўзбек ўғлонларининг номлари ярқираб турарди. Совет Иттифоқи Қаҳрамони старшин сержант Қўчқор Қаршиев, солдатлар Комилжон Шокиров, Ҳамдам Ҳатамов, И. Иброҳимов, С. Назаров, К. Ғофуров... Улар ўнлаб-юзлаб, балки ундан ҳам кўпдир. Ўзбеклар билан ёнма-ён рус, украин, қозоқ, тожик ўғлонларининг фамилияларини ўқиймиз.

Ана шу халоскорлар Венгрия билан Совет Иттифоқи ўртасида Халқлар дўстлиги кўпригини қурганлар, бу кўприкнинг абадийлиги учун жон фидо қилганлар. Шунинг учун ҳам венгер халқи уларнинг номини иззат-икром билан ёдга олади. Совет армияси Венгрияни озод қилган кун — 4 апрелни Озодлик куни деб энг катта миллий байрам сифатида нишонлаб келмоқда. Венгер халқи ҳам Совет халқи билан дўст тутинишга кўпдан илҳақ эди, бунга тарих шундай шоҳидлик беради. Россияда Октябрь тонги отиб, озодлик қуёши балқиб чиққандаёқ венгер халқи рус революциясини қизғин олқишлади.

Биринчи жаҳон урушида асир тушган минглаб австро-венгер аскарларини чор Россияси Сибирь ва Ўрта Осиёга жўнатганди. Улар Октябрь революциясини зўр ҳайрихоҳлик билан кутиб олдилар. Қизил армия тарафига ўтиб, қўлга қурол олиб, оқ гвардиячиларга, интервентларга қарши курашдилар. Россияда Октябрь революциясининг ғалабасини Қизил армия сафларида туриб чет эл интервентлари ҳуружларидан ҳимоя қилдилар. Ўрта Осиёда, Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатишда, Бухоро амирлигининг тугатилишида, ёш Советлар ҳокимиятини босмачилардан тозалашда интернационалистлар Қизил армия билан бир сафда туриб жанг қилдилар. Чех фарзанди Эрнест Кужело бошлиқ интернационалистларнинг отлиқ бригадаси ўзбек тупроғида чапаевчасига жанг қилиб довруғ таратди. Отлиқ бригаданинг 2-полкига венгер интернационалисти Миклош Врабец командирлик қилди. Унинг полкида икки эскадрон венгерлар билан, икки эскадрон чех ва немислар бўлиб, бу отлиқ полк катта жанговар йўлни босиб ўтди. Фарғона водийсида босмачилар тўдасини тор-мор келтиришда Қизил Армияга яқиндан ёрдам берди. Кейин Қизил Армия билан бир сафда туриб Бухоро амирлигига қарши жангга кирди. Амирнинг Карманадаги ёзги қароргоҳига ҳужум вақтида алоҳида Фарғона отлиқ бригадасининг иккинчи отлиқ полки мардонавор жанг қилиб, унинг ажойиб командири, ботир коммунист Миклош Врабец қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Бошқа бир венгер фарзанди, коммунист Андраш Кароцкаи Тошкентдаги командирлар курсида ўқиб турганида Бухоро амирига қарши курашда қатнашиб, курсантлар взводига командирлик қилди. Рус, ўзбек, тожик жангчитенгдошларини жангга олиб кирди. Ана шу жангларда кўрсатган мардлиги ва қаҳрамонлиги учун Андраш Кароцкаи Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди.

Ўзбек халқи худди шундай Туркистонда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда, ҳуррият учун курашда ўз фарзандлари билан бир сафда туриб қон тўкиб, жон фидо қилган жуда кўп венгер интернационалистларининг номини ҳурмат билан ёд этади. Улар Йозеф Секей, Иосиф Хорват, Карл Карлович Боц, Лайош Киш, Янош Береш, Эмиль Бако ва бошқа ўнлаб венгер фарзандларидир. Кекса коммунист, Самарқанд совети уезд шаҳар ижроия комитетининг собиқ раиси Д. Устабоев венгер интернационалисти Йозеф Секей ҳақида:

— У оддий венгер ишчиси эди, Самарқандда большевиклар қаторига ўтди. Самарқандда Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун курашдаги унинг хизматлари жуда катта ва буни Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳеч қачон унутмайдилар, — деб ёзган эди.

Венгер коммунистлари Ўзбекистонда халқ хўжалигини ривожлантиришда ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Шулардан бири ҳаммамиз учун ҳурматли Карл Карлович Боцдир. У гражданлар урушидан кейин Самарқанд область партия комитети аппаратида ишлади. Самарқандда райком секретари, узоқ вақт пахта тозалаш заводи директори бўлиб турди. Пахта тайёрлаш трестида директор ўринбосари лавозимида ишлади. У ҳозир шахсий пенсионер. Тошкентда истиқомат қилади. Тошкентда ўтаётган «Венгрия экономикаси ва техникаси кунлари»да у ўз ватандошлари билан кўришгани келди. Бу ерда ҳаяжонли, узоқ вақт хотирада қоладиган учрашув бўлди. Карл Карлович ўз ватандошларига ўзи, интернационалист сафдошлари босиб ўтган шонли йўл ҳақида гапириб берди.

«Венгрия экономикаси ва техникаси кунлари» Тошкентда муваффақиятли ўтаётгани, Венгрия ишчилар синфининг тўқимачилик ва машинасозликда эришган ютуқлари ўзбекистонликларда катта қизиқиш туғдираётгани венгер—совет дўстлиги камолот даврига кирганидан далолат беради.

— Яхши ҳамки ўртамизда дўстлик кўприги солинди. Совет Иттифоқининг беғараз ёрдами билан биз шу даражага эришдик. Социалистик жамиятнинг моддий-техника базасини яратишга кетадиган вақтдан ютиб, бутун кучни халқ хўжалигини индустрлаштиришга қарата олдик, — биз Венгрияда бўлганимизда айнан шу сўзларни жуда кўп масъул идораларнинг раҳбарларидан, мутахассисларидан эшитдик.

Венгрия Халқ Республикаси Госпланини раисининг ўринбосари Эрвин Явор Венгрия экономикасининг тараққиётида Совет Иттифоқининг беқиёс маданини таъкидлаб:

— Ҳозирга қадар Сизнинг мамлакатингизда 8 минг венгер инженери тажриба ўрганиб келди. Совет мутахассислари биз учун 4 мингта техника ҳужжатлари тайёрлаб беришди. 50 та йирик корхоналаримизнинг қурилишида, уларни замонавий ускуналар билан жиҳозлаб, қувватини оширишда Совет Иттифоқи яқиндан ёрдам берди. Венгриянинг фахри бўлган Дунай металлургия комбинати, Тисай химия комбинати, қатор уйсозлик комбинатлари, Дунай нефтни қайта ишлаш корхоналарида совет ускуналари ишлаб турибди. Ана шу тариқа биз ўз маҳсулотимизни жаҳон бозорига чиқариш, қўшни мамлакатлар, энг аввало Совет Иттифоқи билан ўзаро ҳамкорлик қилиш имконига эга бўлдик, — деди.

Биз Будапешт майин трикотаж фабрикасида, электрон ҳисоблаш техникаси заводида, бошқа идораларда бўлганимизда улар — Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик туфайлигина биз шу даражага эришдик, биз ҳар доим венгер халқининг эҳтиёжидан ташқари Совет халқи учун ҳам кўз кўрса қувонадиган маҳсулотлар ишлаб чиқаришни назарда тутамиз, — деб таъкидлашди. Бугунги кунда Венгрия саноати Совет Иттифоқига ўзининг жаҳонга машҳур «Икарус» автобусларини, кичик электрон ҳисоблаш машиналарини етказиб бермоқда. Совет меҳнаткашлари Венгрия корхоналарида тайёрланган кийим-кечакларни, пойафзал ва мева консерваларини ёқтириб харид қилмоқда.

Совет Иттифоқи эса ўз навбатида Венгрия тўқимачилик корхоналарини пахта толаси билан таъминлаб турибди. Сегед тикувчилик фабрикасида яқинда бир янгилик юз берди. Бу фабрикада Венгрияда биринчи марта газламаларни қийқимга чиқариб юбормасдан бичишга мўлжалланган электрон-ҳисоблаш машинаси синаб кўрилди. Совет Иттифоқидан юборилган бу электрон машина ҳар секундда қарийб 100 минг жараённи бажара олади. Бу машина ишга туширилишидан фабрика ҳар йили қарийб 1 миллион метр газламани тежаб қолиш имконига эга бўлди. Ўз навбатида Дунай металлургия комбинати «Братство» газопроводи қурилиши учун қувурлар етказиб бера бошлади.

Тошкентда ўтаётган «Венгрия экономикаси ва техникеси кунлари» икки халқ ўртасидаги бу дўстона ҳамкорлик доирасини янада кенгайтиришга, икки ўртада қурилган халқлар дўстлиги кўпригини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

М. МАНСУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Тошкент — Будапешт — Тошкент.

САЛОМАТЛИК МАСКАНИ

«Қимматли Ирина Львовна! Сиз бошчилик қилаётган коллективнинг қўли гул, қалби пок шифокорларига ўз миннатдорчилигимни қандай изҳор қилишни билмайман. Сизлар мени оиламга, меҳнат қучоғига қайтардингизлар, менга бахт инъом этдингизлар. Бу яхшиликларингизни ҳеч қачон унутмайман. Оила аъзоларим номидан сиз меҳрибон шифокорларга сиҳат-саломатлик, ишларингизда муваффақиятлар тилайман». Буни бухоролик бир киши ёзган. Бунисини Норакдан йўлланган: «Мен педагогман. Юзимда нуқсонлар борлиги сабабли дарс беришга қийналардим. Сизларга мурожаат қилишга мажбур бўлдим. Ҳозир батамом соғайиб, ўз ишимга қайтдим. Мени бу дарддан халос қилган, олам-олам қувонч берган сиз шифокорларга самимий миннатдорчилигимни билдираман. Қўлларингиз дард кўрмасин!»

Эҳтирос билан юракдан айтилган бу илиқ сўзлар Тошкент шаҳар Чимкентская кўчасидаги Ўзбекистон тери ва таносил касалликлари илмий-тадқиқот институтининг косметик шифохонаси коллективи шаънига айтилган.

Шифохонада теридаги турли нуқсонлар: доғлар, куйган жойлар, ҳуснбузар ва шунга ўхшаш касалликлар косметик, хирургик йўллар билан йўқотилади. Четдан қараганда бу жуда оддий, жўнгина ишга ўхшаб кўринади. Унинг нақадар машаққатли ва жиддий иш эканлигини, шифокорлардан қанчалик маҳорат, сабру бардош талаб қилишини даволаниб чиққанларгина билади.

Тасаввур қилинг-а. Агар кишининг юзида бирор бир нуқсон бўлса, у одам доимо хафақон, кўнгли хира бўлиб, ўзини ноқулай сезади. Ўзини одамлардан четга тортиб, уларнинг кўзига камроқ кўринишга ҳаракат қилади. Бу институт шифокорлари кишиларни мана шундай дарддан халос қилишдек олижаноб ишга қўл урганлар. Ҳозирдаёқ бу самарали натижалар бермоқда. Шифохона қошидаги физиотерапия косметика, хирургия бўлимлари тўла қувват билан ишлаб турибди. Улар совет медицинасининг сўнгги ютуқлари — замонавий асбоб-ускуналар билан таъминланган. Агар ишга тушган йили шифохона 40 минг кишини даволаган бўлса, бу йил даволанувчилар сони 70 мингга етди. Институт шифокорлари амалий даволаш билан бир қаторда илмий-тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар. Косметологик даволашнинг янги-янги усуллари ишлаб чиқилмоқда. Москва, Ленинград, киевлик ҳамкасблар билан тажриба алмашиб турישади. Олий малакали дормотологлар, косметологлар, профессорлар иштирокида консультациялар уюштирилиб турилибди. Ҳамширалар ўз малакаларини Москвада ошириб келадилар.

— Йилдан-йилга бизнинг шифохонамизга талаб ортиб бормоқда, — дейди бош врач Ирина Львовна Тимофеева, — ҳозир 1200 квадрат метр жойни эгаллайдиган косметик шифохона учун махсус бино лойиҳаси тайёр бўлди. Шаҳар марказида қурилиши мўлжалланган бу бино ишга туширилгач, янада кўпроқ беморларни қабул қилиш мумкин бўлади. Агарда биз шу пайтгача хирургик усулда даволашни Тошкент медицина институтида ўтказган бўлсак, бино ишга туширилгач, бу операцияни шу ерда қилиш имкони туғилади.

Ҳа, институтнинг келажаги порлоқ. Ўрта Осиёда биринчи бу гўзаллик ва саломатлик институти қурилиши ишларини бошлаб юбориш учун ҳамма нарса тахт қилиб қўйилди.

А. ҚУРБОНОВ,
ТошДУ студенти.

СТОМОТОЛОГЛАР ЙИҒИНИ

Бутуниттифоқ стомотология илмий жамиятининг раиси А. Рибаков бошчилигидаги тиш касалликларини даволаш мутахассислари группаси республикамизда бир неча кун меҳмон бўлди. Москвалик стомотологлар Ўзбекистоннинг Сирдарё, Фарғона области шаҳар ва қишлоқларида тиш даволаш ишлари қандай йўлга қўйилганлиги билан танишдилар.

Меҳмонлар бу таассуротларини Тошкентда ўтказилган йиғинда ўзаро ўртоқлашдилар. Республика ва Тошкент стомотология жамиятининг қўшма йиғинида академик А. Рибаков Ўзбекистонда тиш касалликларини турли йўллар билан даволаш борасида эришилган ютуқларни қайд қилди. Мамлакатимизда стомотология соҳаси бўйича қилинаётган янги ишлар ҳақида гапирди.

Стомотологлар йиғинида республика стомотология илмий жамиятининг раиси, доцент М. Мирёқубов, доцентлардан Н. Мазалова, К. Маликов, профессор В. Епишчев, Қорақалпоғистондан Ж. Тўлагенов, Фарғона ва Намангандан А. Бикова ҳамда К. Назарова ва бошқалар иштирок этдилар. Мазкур йиғинда тишни терапевтик, хирургия ва ортопедия усули билан даволаш бўйича қимматли фикрлар ўртага ташланди.

Н. ҲАЙДАРОВ.

Спорт. Спорт. Спорт.

ГИМНАСТИКА

СССР гимнастика федерацияси Лондонда ўтказиладиган Европа IX чемпионати мусобақаларида иштирок этувчи вакилларимиз номини аниқлади. 25-27 октябрь кунлари ўтказиладиган аёллар чемпионатида таниқли гимнастикачиларимиз Людмила Турищева билан Ольга Корбут ҳамда Русудан Сихарулидзе (запас) иштирок этадилар.

ФУТБОЛ

Совет ёшлари ва катталар терма командаси ГДР футболчилари билан ўртоқлик учрашуви ўтказдилар. Ёшлар ўйинида ҳисоб очилмади. Катталар терма командаси учрашувида ГДР футболчилари ягона тўп киритиш билан ғалабага эришдилар.

ВОЛЕЙБОЛ

Мамлакат терма командаси Мексикада ўтказган ўртоқлик учрашувларини тугатди. Мексикалик волейболчилар билан охирги ўйинда волейболчиларимиз 3:0 ҳисобида ғалаба қилишди. Совет командаси Уругвайга йўл олди. Бугун бу ерда жаҳон кубоги учун кураш бошланади. 28 октябрга қадар давом этадиган куч синашувларда 10 команда икки группага бўлинган ҳолда иштирок этади. Мутахассислар Япония ва СССР спортчиларига юқори баҳо бериб туришибди. Командамиз составида кучли волейболчилар қатори олимпиада ва универсиада ўйинлари совриндори тошкентлик Вера Дуюнова ҳам бор.

ДОИМИЙ САҚЛАНАДИГАН КУБОК

Ужгород шаҳрида мамлакатимиз СССР Қуролли Кучлари кубоги учун мусобақалар бўлди. Унда саккиз команда иштирок этди. Қизил байроқли Туркистон ҳарбий округи командаси составида В. Куришко, И. Муллаев, В. Шабельников, А. Анфимов каби маҳоратли боксчилар бор эди. Туркистон ҳарбий округи вакиллари тўрт учрашувнинг ҳаммасида ғалаба қозондилар.

Финал учрашувда Туркистон ва Приволжск ҳарбий округлари командалари куч синашдилар. Туркистон ҳарбий округи командаси бу сафар ҳам ғолиб чиқиб СССР, Қуролли Кучлари кубогини қўлга киритдилар. Илгари ҳам округимиз боксчилари шундай кубокни икки марта олишганди. Бу гал фахрий соврин доимий сақлаш учун Туркистон округига топширилди.

Боксчиларимизни навбатдаги мусобақаларга тайёрлашда тренерлар Н. Ҳусиддинов ва В. Ниёзовлар ўз тажриба ва маҳоратларини шогирдларига қунт билан ўргатдилар.

Редактор ўринбосари
Ҳ. ЕДГОРОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Ўйлаб топ. 19.00 — Бадиий ҳаваскорларнинг концерти. 19.30 — «АХБОРОТ». 19.45 — Оламга саёҳат. 20.40 — «АХБОРОТ». 21.00 — Ўн минут музика. 21.10 — Пахтакорларнинг меҳнат рапортлари. 21.25 — Концерт. 22.00 — МОСКВА. «Вақт» 22.30 — ТОШКЕНТ. Киножурнал. 22.40 — Ғалабадан сўнгги жанг (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 12.00 — Тонгни қаршилаб (бадиий фильм). 18.30 — МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. Инсон ва қонун. 22.30 — МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. Тошкент янгиликлари. 19.15 — Бу воқеа разведкада бўлган эди (бадиий фильм). 20.45 — Тошкентнинг бугуни ва эртаси. 21.15 — Ҳужжатли фильмлар экрани.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ КАТТА ТЕАТРИДА — 19/X да **Танавор**, 20/X да **Травиата**, 21/X да **Золушка**, (кундуз), **Флория Тоска** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/X да **Концерт**, 20/X да **Ҳалима**, 21/X да **Навоий Астрободда** (кундузи), **Ажаб савдолар** (кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/X да **Трибунал**, 20/X да **Беш кунлик куёв**, 21/X да **Ойдин** (кундуз), **Қачонгача мой ейсан** (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — МОСКВА ДАВЛАТ ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ (кеч соат 7 яримда; шанба ва якшанба кунлари кундуз соат 12.15 минут ва кеч 7 яримда).

КИНО

Алиби учун ярим миллиард — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Санников ери — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (16.00, 18.00 20.00), «ЧАЙКА» (10.00, 21.45), «СПУТНИК» (12.00, 13.00, 17.00, 18.00, 19.00), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ (кундуз ва кечқурун).

Решма ва Шера — НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли, Ғ. ҒУЛОМ номли, «КЎКЧА», С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МИР», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (10.30, 12.00, 14.00, 21.30).

Угай она — «ЧАЙКА» (12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00).

Эркаклар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Мен — Шаповалов — (11.30, 16.00, 20.30), **Сандон ёки болға** (15.00, 18.00): — «МОСКВА».

Ромео ва Жульетта — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (11.00, 13.30, 16.30, 19.00, 21.15).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
26 ОКТЯБРЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА
27 ОКТЯБРЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА
28 ОКТЯБРЬ КУНДУЗ СОАТ 3 ВА КЕЧ СОАТ 7 ДА
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН
КАТТА КОНЦЕРТ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Олмахон ХАЙИТОВА, Қувондиқ ИСКАНДАРОВ, Дилбар АБДУЛЛАЕВА, Гулсара ЁҚУБОВА;

Солистлар: Фахриддин УМАРОВ, Карима УЗОҚОВА, Ойхон ЁҚУБОВА, Тельман ҲАСАНОВ, Толибжон МУЛЛАЖОНОВ;

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Телеминиатюра ва сўз устаси Ҳасан Йўлдошев

Музика раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Салоҳиддин ТУХТАСИНОВ.

Программани — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ғулом ТОЖИАЪЛОЕВ олиб боради.

Билетлар сотилмоқда.

ХОККЕЙ ИШҚИБОЗЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
ХОККЕЙ БЎЙИЧА СССР БИРИНЧИЛИГИДА ҚАТНАШАЁТГАН
ТОШКЕНТНИНГ «СПАРТАК» КОМАНДАСИ «БИНОКОР» деб номланди

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг савдо бошқармаси, Колхоз бозорлари бошқармаси ва Госпиталь бозори маъмурияти шу бозор директори Х. Ориповга онаси Режабиби СОИПОВАнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР

Эълонлар — 338142.
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Б. — 247.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64583.

Р. 03769.